Leto XVI. V Celju, dne 13. aprila 1906. l. Štev. 43.

DOMOVINA

Uredništvo je v Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja tríkrat na teden, vsak **pondeljek, sredo** in **petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravništvu. **plačuje se vnaprej.**

Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Ob vstajenju . . .

K novemu, vedremu, solnčnemu življenju je vstala narava. Topli žarki nebesnega vladarja so preghali turobne mrakove mrazeče zime, so vzbudili v zemlji speče sile k novemu, spomladanskemu življenju, in po naši domovini je zapelo neštevilno krilatih pevcev večno se ponavljajočo, veličastno pesen: spomlad je prišla, vstala je narava k novemu, solnčnemu življenju, premagala je zimsko smrtno spanje — vstalo je življenje in se razvija pod vplivom luči mogočno in silno . . .

In kot večen opomin na to vstajenje, na ta izbruh življenskih sil praznujemo vsakoletno vstajenje Krista. Vstal je, premagal je noč in temo, On, Učenik Resnice, Pravice in Ljubezni. Vstal je in pokazal svojim sovražnikom svojo božansko silo, pokazal jim, da je njegova duševna moč silnejša kot najtežji kamni, ki so mu jih zavalili na grob. — Vstal je in s tem za veke proslavil končno zmago Resnice, Pravice in Ljubezni.

A vsako leto, ko praznujemo ob porajajočih se silah narave večni simbol tega vstajenja, vstajenje Kristovo, vsako leto se zamislimo pri vsem veselju, ki polni z neodoljivo silo naše duše, se zamislimo v težko vprašanje: In naš narod? Ali vstaja tudi on?

Vstaja — vstaja, — a tako težko, tako bolečin polno je to vstajenje.

Treba nam biti kakor spomladanski vihar, ki se mu ne more ustavljati ničesar, treba nam biti silnim in jakim! Mehke duše, ki se strašijo boja, proč iz naših vrst! Tam je treba silnih, jakih, mišičnih ljudi, ki zrejo vsaki nevarnosti ravnodušno v obraz, treba je duš, polnih svetega ognja in plamenečega navdušenja, treba nam biti trdim in neizprosnim. Boj bodi naše geslo! Siliti ven na vse strani pod žarki prosvete in omike, kakor zemeljske sile pod solnčnimi žarki. Takšni bodimo! Potem smemo upati, da bomo od leta do leta ob času praznovanja Vstajenja Kristovega, vstajenja narave lahko vedno tudi s ponosom vzklikali: Krist je vstal — narava je vstala — in budi in vstaja in jači se naš slovenski narod!

C. kr. finančno ravnateljstvo v Celju.

Skoro proti nobeni stroki državne in javne uprave sploh ni toliko pritožb zoper počasno reševanje prošenj in rekurzov, kakor zoper finančne oblasti. In med temi zavzema c. kr. finančno ravnateljstvo v Mariboru prvo mesto. Od pristojbinskega oddelka tega ravnateljstva se rešitve ne dožive mesece in mesece in stranka mora biti vesela, ako se ji rešitev pošlje v enem letu. Niso pa redki slučaji, da rešitve v pristojbinskih zadevah čez leto, celo dve leti ni.

Morebiti je vzrok temu počasnemu poslovanju premalo število osobja sploh, gotovo pa nezadostna sposobnost uradnikov in nezadovoljujoče lastnosti leže čisto posebno v tem, da uradniki c. kr. finančnega ravnateljstva v Mariboru ne znajo slovenskega jezika.

Pri tem ravnateljstvu službuje 15 konceptnih, to je pravniško izobraženih uradnikov. Od teh je samo eden Slovenec, 14 pa trdih Nemcev in to v kraju, kjer biva 95% Slovencev in samo 5% Nemcev.

Okrajni finančni ravnatelj grof Ferraris in poleg njega 9 konceptnih uradnikov ne zna čisto nič slovenskega jezika in torej ne more reševati slovenskih aktov. Štirje nemški uradniki so deloma zmožni slovenščine; pa ti štirje z edinim Slovencem vred ne zmorejo vseh slovenski pisanih vlog.

Slovenskega jezika nezmožnih 10 uradnikov daje si prestavljati slovenske spise od pisarniškega osobja. Od tega pa niti eden ni zmožen slovenščine v besedi in pismu, zato prestavlja slovenske akte na nemščino seveda samo površno, „po domače". Juridičnih izrazov slovenskih ne razume in zato so rešitve c. kr. finančne okrajne direkcije v Mariboru premnogokrat popolnoma napačne, akoravno so kuhali rešitev po pol leta in še dalje.

V finančno-kazenski oddelek (dohodarinsko okrajno sodišče) tudi v Mariboru uradnik, ki še besedice slovenske ne razume, kar provzročuje posebno kmečkim strankam brezkončne sitnosti. Ko se preiskava enkrat konča, obsodijo se mnogi po nedolžnem, ker se pred nemškim sodnikom niso mogli prav braniti in največkrat niti ne vedo, zakaj se gre. In če potem vsled pritožbe večkrat šele čez leta in leta višje oblasti obsojenega kmeta oproste, mu vendar ne povrne živa duša zamud za pota in druge neprilike, katere zadenejo davkoplačevalca samo zaradi tega, ker je prišel pred uradnika, ki ne zna njegovega jezika.

Vse poslovanje dohodarinskega sodišča v Mariboru se vrši v nemščini in stranke se zaslišujejo po tolmaču, ki dostikrat tega imena ne zaslužî.

Morebiti se nam bode prerekalo, da bi pri finančcem ravnateljstvu nastale Slovencem ugodnejše razmere, ako bi več Slovencev po dovršenih pravnih študijah stopilo v finančno konceptno službo. Na to moramo pa takoj odgovoriti, da Slovencu na Štajerskem v finančni službi kakor tudi v politični ni upati napredka. Oglasilo se je zadnja leta več slovenskih juristov k finančni konceptni službi, katere pa seveda niso nameravali opravljati zastonj. Ko pa so vprašali, kdaj da smejo pričakovati kako plačo, rekel jim je blagohotni načelnik, da morebiti v kakih dveh do treh letih. Seveda niso šli v to službo.

Vlada je dolžna skrbeti za red in hitro poslovanje pri svojih uradih. Ako so pomnožili osobje pri sodiščih, tako da poslnjejo povoljno naglo, dolžnost je vlade, tako brzo uradovanje omogočiti tudi v drugih strokah uprave. In v tem je zaostala v sramoto avstrijske državne uprave finančna stroka pri nas in ponoviti moramo očitno, da posebno zato, ker se ne skrbi za potrebno število slovenščine zmožnih uradnikov. Vlada ima dolžnost, dajati začetnikom finančne konceptne službe primerno plačo, potem se bodo tudi Slovenci bolj oglašali k financi kakor dosedaj.

Omeniti moramo, da pri finančnem deželnem ravnateljstvu na Štajerskem ne zna niti ravnatelj baron Mensi, od drugih konceptnih uradnikov pa samo dva s pomočjo različnih besednjakov

LISTEK.

Prijatelj Lovro.

Hrvaški spisal August Šenoa; poslovenil Janko Bratina.

(Dalje.)

Tri mesece po razgovoru z očetom se je odpravil Lovro na Dunaj. Bolezen, šibkost mu nista dali prej od doma. Ponosno mu je bilo srce, ko je stopil v to velikansko mesto. „Tu sem pri studencu učenosti, ne po tuji milosti, ampak po dobroti svojih roditeljev. Nikomur se mi ni treba vklanjati". Lovro se je lotil z obema rokama učenja. Učil se je slovenščine in klasičnega jezikoslovja, postal je filolog, kakor dosti naših mladeničev, kateri bi si morda v drugih okolščinah zbrali drug poklic. Lovro je občutil jezikoslovje kot nekakov jarem, kateri mu je težil živo, krilato dušo, no junaško je brzdal svojega Pegaza, spomnivši se, da ga podpira oče, da je treba kolikor mogoče hitro priti do konca in do poklica. Poleg vse goročnosti za poklic, nabiral si je Lovro tudi drugega znanja, tér zahajal v krog književnikov. Življenje mu je bilo vsekakor mučno. Navadno se misli, da more mladenič v svetu životariti z nekoliko kronami in poleg tega postati učenjak. To je strašna prevara, ki upropasti marsikaterega mladeniča. Stanovalci velikih mest smatrajo vsakega tujca za svoj plen, katerega smejo dreti in odirati do zadnjega vinarja. Dunajčani so v tem oziru posebni veščaki. Sto in sto skrbi navali na ubogega mladeniča, a duša naj bi mu bila pri tem mirna, brigajoč se le za nauke, ko dostikrat nima škorjice kruha? Lovro seveda ni imel državne podpore, oče mu je pošiljal denar redno, a žalibog je samo kapalo, da ravno ne pogineš od lakote. In kdo bi mogel to zapisati starcu v greh? Kaj je on vedel o življenju velikega mesta; njemu je bila velikanska glavnica, kar potrosi eden dunajski pustolovec eno noč. Tako se je Lovro boril pri svojih naukih dve celi leti. Naučil se je mnogo. Ne bodem Vam pripovedoval o tem času na široko. Malo Vam je do tega, da poznate žalostno životarjenje ubogega jezikoslovca v stolnem mestu; a tudi bi Vam o tej dobi Lovrovega življenja ne vedel dosti povedati. Moj pobratim mi je povedal o tem zelo malo. Koncu drugega leta je prišla nesreča. Od doma je dobil Lovro pismo, kjer mu je oče na svojo veliko žalost dal javiti, da ga ne more več podpirati, da je te dve leti črez mero potrosil, da je hiša prišla globoko v dolgove. To je bil grom iz vedrega neba. Da ni mogel nadaljevati naukov in zopet bil povod propasti rojstne hiše, to je Lovru trgalo srce. Stal je kot vojak na bojišču, kateremu so ustrelili konja in četa mu odhaja dalje. Grofu ni hotel pisati; velika gospoda ima polne roke drugega dela, pa se težko spomni nesrečnega filologa. Kaj sedaj? Na Dunaju mu ni bilo obstati. K sreči je Lovro razumel dobro hrvaški; mnogo se je družil s hrvaškimi dijaki na Dunaju. „Pojdi na Hrvaško", rekel mu je eden. „Pri nas so ravno iztirali proroke velike Germanije z učiteljskih stolic. Treba nam je mnogo ljudi, veščih našega jezika. Pojdi na Hrvaško!" — „Nimam sreče", odgovoril je Lovro. — „Poskusi!" odgovoril mu je mladi Hrvat.

Imel je uspeh. Lovro je bil imenovan namestnim učiteljem na primorski hrvaški gimnaziji. Tu je poučeval eno leto. Naposled mu je dovolila zagrebška vlada podporo, da izvrši tretje leto vseučilišča in položi učiteljske izpite. Baveč se s slavistiko, zbral si je Lovro zlato Prago, kjer sva se kakor ste že prej slišali spoznala in pobratila. Lovrovo pripovedovanje na naših akademičnih večerih me je posebno ganilo; cenil sem ga vedno više. Lovro je o teh stvareh govoril z malokaterim. Bil je videti dlakocepec, satirik. Svet ga je tudi imel za takega, ter se ga nekako bal. Jaz sem mu pogledal globokejše v dušo. Sprevidel sem, da pod to bodečo, pol kavalirsko pol neuglajeno skorjo gori plemenita žarka duša, da je pod to polhovko velik um. Ko je govoril o svojem življenju, o svojih prevarjenih upih, mu je bil glas mehek, žalosten, kakor da bi imel v srcu nezaceljivo rano.

(Dalje sledi.)

in prideljenih davčnih uradnikov prodreti v skrivnosti slovenskih aktov. Rešitve pa izdaja finančno deželno ravnateljstvo v Gradcu protizakonito samo v nemščini. Kakor so razmere, potrebno bi bilo za finančno deželno ravnateljstvo v Gradcu najmanj deset slovenščine popolnoma zmožnih uradnikov.

Namestnik grof Clary je ob nastopu svoje službe v štajerskem deželnem zboru obljubil, da bode skrbel za „ekspeditivno" (naglo) uradovanje. Res pa je, da pod njegovim vodstvom v nekaterih stvareh ni doživeti rešitve in tja spadajo tudi finančne reči, katerih vrhovni voditelj na Štajerskem je po razredbi uprave ravno ekscelenca Clary. Verskega davka za tekoče desetletje celih pet let niso predpisali.

Da se povrnemo k c. kr. okrajnemu finančnemu ravnateljstvu za Spodnje Štajersko, moramo tudi omeniti, da je ozemlje njemu podrejeno mnogo preobširno za tako malo število uradnikov. Obsega namreč to finančno okrajno ravnateljstvo celi slovenski Štajer in še pretežno nemška sodna okraja Radgono in Cmurek. Finančnih konceptnih poslov tako obširnega ozemlja ne zmore 15 uradnikov in zato je zahteva, naj se spodnještajersko finančno ravnateljstvo deli v dvoje takih uradov in da se v Celju ustanovi novo finančno okrajno ravnateljstvo, popolnoma opravičena. To novo ravnateljstvo bode pa izpolnjevalo svojo nalogo samo tedaj, ako bode imelo zadostno število slovenščine zmožnih moči. Take se bodo dobile lahko, ako se ne bode zahtevalo od njih, kakor do zdaj, da bi po več let zastonj državi služili.

Kličemo torej vlado in naše poslance, da odpravijo predpotopno dolgočasno poslovanje finančnih oblastev na Štajerskem in ostro v lice pogledajo gospodom, kakor so grof Clary, baron Mensi in grof Ferraris.

Občinske zadeve.

Zbirka slovenskih zakonikov in naše občine.

V dvorni in državni tiskarni na Dunaju se tiskajo državni zakoni v osmih jezikih, med temi tudi v slovenskem. Nemški letniki in tudi posamezne številke se dobivajo po 2 vin. za stran in sicer začenši z letom 1849. Tem načinom si morejo nemške občine oskrbeti vse letnike, oziroma si jih izpolniti, ako se jim je katera številka izgubila. Sedem drugih narodnosti si more te letnike, oziroma posamezne njihove številke naročiti za isto ceno, a le začenši z letom 1870. Slovenski letniki, ki so izšli pred letom 1870., so vsi pošli, tako, da ni mogoče dobiti niti posameznih številk niti letnikov, kar je občini, oziroma strankam mnogokrat na škodo.

Mnogokrat dobi občina bodisi od glavarstva, od finančnega ravnateljstva, sodišča, davkarije, bodisi od katerega drugega državnega urada kakšen nalog, v katerem se te oblasti sklicujejo na zakone iz časa pred 1870. letom. Znano je, da ponajveč politični uradi nalagajo občinam stvari, katerih niso dolžne izvrševati, a one jih vseeno izvršujejo, misleč si, da so zakonite, ker pridejo „od zgoraj" ter si niti misliti ne upajo, da bi bili „tam gori" nezakoniti ali nepostavni.

Toda motijo se. Uprav tam znajo biti v pogostih slučajih nad vse nezakoniti in sicer na račun nezavednosti mnogih naših občin.

„Kaj zato, če to v zakonu ni dovoljeno, jaz to rabim in občina naj izvrši!" je ukazal glavar Bitenberger, seveda nemški aristokrat od glave do nog, svojemu tajniku. „Dajte občinam ukaz in če katera, recimo tista v Kravjaku gori rekurira, naj, če hoče. V Gradcu sem za hrbtom zakrit, predno pride zadeva pred upravno sodišče, se bode občina prej naveličala ter rajše izvršila moj ukaz! Prosim vas, kaj zmorejo ti župani slovenski kmetje, saj ste videli, v kaki ponižnosti in kolikem strahu lazijo krog mene. Torej dajte jim ukaz, sklicujte se na kakšen patent ali ukaz, četudi že ni v veljavi, pa bode dobro!"

Toda pri občini v Kravjaku so imeli župana, ki je šel vsak ukaz političnih oblasti primerjat z zakoni v državnem zakonu. Vrnil je vsak takšen ukaz ter naznanil glavarstvu, da se ne more izvršiti, ker je dotični patent ali uradni ukaz višje oblasti že zdavna razveljavljen. Tako je obsedel glavar. V ostalih občinah okraja pa je šlo po volji glavarjevi ponajveč zato, ker ni bilo v občinskem uradu zbirke državnih zakonikov, ali pa so bile v takem neredu, da bi bilo vsako iskanje brezuspešno.

Prva zadača ali naloga sleherne občine je, imeti popolno zbirko državnih zakonikov od leta 1849. naprej t. j. odkar so začeli izhajati

Tej zadači sledi druga, podobna in enako važna, namreč, da se zakoni ob danih priložnostih pregledujejo in primerjajo, če so dani ukazi v njih utemeljeni ali ne.

Kako je mogoče slovenski občini ti dve nalogi izpolnjevati, ako nima popolne zbirke zakonikov? Največ občin bode brškone imelo popolno zbirko od leta 1870. naprej, največ njih pa zakonikov od leta 1849. do 1870. nima, ker so v slovenski izdaji pošli.

Nujno potrebno je torej, naj se županstva naših občin takoj obrnejo s slovensko pisano vlogo na ravnateljstvo c. kr. dvorne in državne tiskarne na Dunaj s prošnjo, naj dajo založiti slovensko izdajo državnih zakonikov iz leta 1849. do 1870. na državne stroške, ter naj svojo prošnjo podpirajo z razlogom, da bi si jih radi leto za letom toliko naročili, da pride občinski urad v nekoliko letih do popolne zbirke zakonika.

V državni tiskarni na Dunaju rešijo vsako slovensko vlogo na prijazen način; kajti uprav zaradi ravnopravnosti našega jezika morajo in tudi imajo ondi nastavljene uradnike vešče slovenske govorice.

Prav gotovo je, da bodo slovenske občine dosegle, da se državni zakoniki za leta 1849. do 1870. v drugič izdajo v slovenščini, če bodo le v precejšnjem številu svojo željo in zahtevo izrazile.

Na delo torej, ne stane več nego samo stroške za kuvert in pol pole papirja. Zadeva je službena in poštnine prosta.

Svetovno-politični pregled.

— **Sprememba v ministrstvu zunanjih zadev?** Že večkrat napovedana demisija ministra grofa Goluchowskega se sedaj po končani ogrski krizi baje prav hitro izvrši. Dokaz temu je baje tudi dejstvo, da ga novi ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle ni obiskal, kakor druge ministre. V ogrskih političnih krogih zatrjujejo, da že pri delegacijah, ki se zberejo zaradi proračuna v mesecu juliju, ne bo več grof Goluchowski ministroval. Njegov naslednik bo baje grof Welsersheimb ali pa peterburški poslanik baron Aehrenthal.

— **Ogrski dogodki.** Novi ministri so obiskali klub neodvisne stranke, kjer so bili z velikim navdušenjem sprejeti. Ministrski predsednik je rekel v svojem nagovoru: „Združili smo se k začasnemu, toda velikemu delu, ki bo ustvarilo izhod k večji bodočnosti. Upam, da bo iz našega skupnega delovanja pridobilo javno življenje velike uspehe." — Trgovinski minister Kossuth je izjavil, da nova vlada ostane skupaj, dokler se ne dosežejo stavljeni ji cilji. „Dosegli smo že toliko, da obdajajo vladarja možje, ki bodo vplivali na njega tako, da se prepriča, da ogrska svoboda in zakonitost, ogrska ustavnost, da, ogrska neodvisnost tvorijo najmočnejšo oporo njegovega prestola." Končno je izjavil, da bo tudi kot minister obdržal predsedstvo neodvisne stranke. — Za brambovskega ministra bo imenovan baje generalni major Hugo Hoffmann. Glede ministra za Hrvatsko še ni izbrana primerna oseba. — Volilno gibanje se je že pričelo. V Budimpešti so že vsi okraji oddani kandidatom, in sicer so se mandati ponudili večinoma novim ministrom. Pod vplivom novih ministrov se bodo izvršile volitve gotovo popolnoma mirno. V novem parlamentu ne bo več teh strank, ki so v starem parlamentu igrale vlogo, namreč liberalna, „nova" in napredna stranka. Voditelji teh strank Tisza, Banffy in Kristoffy se sploh ne bodo več potegovali za mandate.

— **Bivši ogrski minister notranjih stvari, Kristoffy,** kandidiral bo baje v svojem volilnem okraju na podlagi socijalističnega programa. To bi bil prvi slučaj bivšega ministra, ki se priznava k socijalistični stranki.

— **Ogrski uradni list** priobčuje vladno naredbo, s katero se preklicuje prepoved svobodne kolportaže časopisov.

— **Bivši ameriški poslanik na Dunaju,** Storer, je včeraj v privatni avdijenci podal cesarju odpoklicno pismo.

— **Ustavna ruska demokratična stranka,** ki bo imela v novi državni dumi večino, je odposlala svojega zaupnika k francoskemu finančnemu ministru izjavit, da duma ne bo priznala novega ruskega državnega posojila. Ruski narod bi Franciji nikoli ne odpustil, ako bi se z dovolitvijo novih milijard zarotila z ruskim carizmom proti svobodi ruskega naroda.

— **Ruski dogodki.** Zopet se govori z vso odločnostjo, da je Vitte demisioniral. Svoj sklep je utemeljeval s tem, da mu ni mogoče več skupno delovati z Durnovom. — Vsled demokratičnih zmag pri volitvah v državno dumo je policijski načelnik naročil vsem gubernatorjem, naj se izboljša položaj političnim jetnikom. Pričakuje se splošno pomiloščenje.

— **Iz Srbske.** Ker je neka dunajska brzojavka zanesla v pruske časopise mnogo neresnic o Srbiji s prozornim namenom, se uradno razglaša: Z merodajnega mesta se odločno zavrača natolcevanje o nelojalni akciji srbske vlade glede priprav za revolucioniranje Bosne. Neresnica je, da ima srbska vlada v notranjosti dežele 1200 vstašev, pripravljenih za revolucijo v Macedoniji. Vlada ne vzdržuje niti enega vstaša. Ni res, da srbski agitatorji v Bosni in ob reki Drini delijo orožje. Največja neresnica pa je, da so v notranjosti Srbije ropi in uboji na dnevnem redu. Nasprotno je res, da vlada popolna javna varnost imetja, kakor tudi najlepši red. Tudi ni res, da je srbski tiskovni biró razširjal vesti o puntu v nekaterih bosanskih polkih.

— **Predsednik venezuelske ljudovlade,** Castro, je odstopil. Gomez, prvi podpredsednik je prevzel predsedstvo.

— **Nemiri v Perziji.** V Meždu v Perziji so že več dni neprestano veliki izgredi zaradi podraženja živil. Množica ropa in zažiga trgovine. Tudi državno zakladnico je naskočila. Gubernator in 20 Evropejcev je ubitih.

Dopisi.

Braslovče. Predavanje o „Sokolstvu" se je vršilo ob pol 4. popoldne v gostilni g. Vrankoviča ob prav lepi udeležbi. Zborovanje je otvoril načelnik „Žalskega Sokola" brat Pikl ter imenoval predsednikom sestanka brata Stergarja. Nato brat Stergar kot predsednik v vnetih besedah pozdravi vse navzoče in se jim zahvali za zanimanje, ki so ga pokazali s svojo udeležbo. Število članov se vedno množi, kar kaže, da društvo procvita in da je velikega pomena za naše življenje. Gospod govornik je izrazil željo, naj pristopijo k društvu brez razločka stanu, ker je društvo velike važnosti. Brat Lipold je predaval izborno, velezanimivo in temeljito o „Sokolstvu". Nato je še brat Pikl predaval jako temeljito in praktično o telovadbi. Izrekla se je marsikatera krepka beseda, ki je pričala, da so naši Sokoli ljubljenci zavednih Braslovčanov.

Iz Dobrne. (Konec.) Sedaj pa pride v razgovor od vseh šestih nemških odbornikov podpisana „tožba" zoper župana Fr. Jevnišek-a na c. kr. okr. glavarstvo, češ, župan se ne drži uradnih ur. To je dalo povod zelo burni razpravi. Gospod odbornik Kukovič govori proti ravnanju manjšine. Take malenkosti se dajo poravnati pri občinski seji, ni pa bilo nobene potrebe leteti s tožbo v Celje. Sploh je sedaj na Dobrni na nasprotni strani navada za vsako reč vzdigniti dva prsta kviško in tožiti kakor delajo otroci. Postopanje manjšine je bilo nemožato. Sicer pa eden izmed podpisanih niti vedel ni, kaj je podpisal. Gosp. župan pravi, da do sedaj ni bilo strogo določenih uradnih ur, in je on svoje občinske posle izvrševal brez uradnih ur, še predno je prišel na Dobrno poštar Goll, kateri je spisal tožbo zoper njega. Pri teh besedah je nastal splošen vihar. Bilo je vse križem. Slovenska stranka je obsipala „Nemce" s prav grenkimi, katere so pa nemški odborniki popolnoma zaslužili. Ko g. župan omenja, da se poštar Goll tudi pritožuje, da ga župan ne pozdravlja, zagromelo je vnovič in nova ploha se je vsula na „nemško" manjšino. Ko je nastopil mir, vstane g. svetovalec M. Jamnikar in pravi približno: Kakor smo slišali, ni bilo za to tožbo nobene sile. Občinski odbor ne more pripustiti, da bi se g. župana tožilo zavoljo takih reči. On je velik posestnik in ima z nami vred veliko dela doma, ne more torej vedno sedeti v občinski pisarni in čakati, če bi se komu zljubilo priti. Do sedaj je vedno vestno in pridno opravljal svojo službo, za kar smo mu vsi hvaležni, in ker mu vsi zaupamo, da lepo vodi našo občino v korist in blagor vseh občanov in ker opravlja to svojo težavno službo že peto leto, stavim predlog, da volimo g. župana Fr. Jevnišeka za častnega občana naše občine. Splošna pohvala in ploskanje na strani večine je pozdravilo predlog. Poštar Goll je nekaj zagodrnjal, da županu ni za čast, na kar je bil predlog sprejet s 13 glasovi proti 5.

Sedaj se vzdigne gosp. svetovalec Jurij Božnik in vpraša g. župana, kako je z občinsko svarilno tablo, ali so se že našli zločinci, ki so jo strgali lansko leto v septembru, in ali je že žendarmerija poiskala tiste, ki so pomazali novi napis na šoli in napis na „Bralnem društvu"? Gosp. župan odgovori, da ne. Na to stavi g. svetovalec Božnik sledeči predlog: Občina se pritoži na c. kr. deželno žendarmerijsko komando v Gradec in ob enem na c. kr. okrajno glavarstvo v Celju

zaradi počasnega preiskovanja od strani dobrnske žendarmerije v teh zadevah. Poštar Goll pravi, da ne tožiti. Ko se mu je pojasnilo, da je „pritožba“ nekaj drugega, kakor „tožba“, bil je predlog sprejet z večino glasov.

Na to prosi gosp. župan občinski odbor, naj mu da dovljenje, da naznani vsem uradom, da se bo od sedaj zanaprej na občini v Dobrni uradovalo izključno slovenski. Poštar Goll se je spomnil na znani § 19, a hitro ga je nekdo poučil, da § 19 govori za predlog g. župana, ker ta § zagotavlja tudi slov. jeziku ravnopravnost. Predlog je bil navdušeno sprejet z večino glasov. Tako je enkrat vendar zagotovljeno popolnoma slovensko uradovanje na naši občini. Enaki sklepi so se bili storili sicer že tudi poprej, a sčasoma se je zopet popuščalo. To bo sedaj zabranjeno. Vsi nemški dopisi c. kr. uradov se bodo vračali; nemški dopisi drugih uradov se bodo sicer zapisali v opravilni zapisnik, a poslali se bodo na ravnateljstvo pomožnih uradov c. kr. namestnije v Gradcu s prošnjo, da se prestavijo. Ob enem se bo občinski urad vsakokrat pritožil na višjo oblast zaradi kršenja jezikovne ravnopravnosti. — Sedaj pa vstane poštar Goll in pravi zopet nekaj v uradnih urah na občini. No, zopet je slabo skupil. G. odbornik Vebar mu pove v brk, da so na poštah sicer uradne ure, a zgodilo se mu je, da je poslal po časnike, a ni bilo nikogar v poštnem uradu ob uradnih urah. Poštar Goll je imel sedaj dovolj z uradnimi urami. G. odbornik Kukovič predlaga, da se odkloni predlog Goll-ov in se počaka tako dolgo, da c. kr. okrajno glavarstvo odgovori na tožbo nemških odbornikov. Predlog se sprejme z večino glasov, Goll-ov predlog je s tem odklonjen. Goll-u je pa tudi žal za prejšnjim policajem; očita gosp. županu, da ga je odstavil na lastno roko. Na veliko žalost Goll-ovo pa pove g. župan, da je občinski odbor hotel odstaviti policaja Gozeja, še predno je Goll sedel v odboru, a župan ga je še pridržal nekaj časa. Goll je zopet govoril zastonj. Zdi se nam, da Goll-u slovenski policaj ni po godu. Pa ne moremo pomagati: G. svetovalec Pušnik se oglasi za besedo in utemeljuje svoj predlog, ki se glasi: Občinski odbor dobrnski naj zahteva od deželnega odbora v Gradcu, da z ozirom na obdolženja, katera je izrekel Guzej Janez zoper Petra Okrožnika, da dež. odbor takoj uvede strogo preiskavo zoper Petra Okrožnika, da davkoplačevalci izvejo resnico. Stvar je znana. Guzej je obdolžil pred pričami Petra Okrožnika, da je kradel v topliškem gozdu. Čeravno se to govori javno in že dolgo, deželni odbor do sedaj ni storil ničesar v tej zadevi. Tudi ni znano, da bi Peter Okrožnik tožil J. Guzeja. G. svetovalec Pušnik povdarja visoke deželne doklade, opozarja odbornike na velike svote, katere dežela daje vsako leto za nepotrebne nemške namene, kakor za „Studentenheime“, „Südmarku“, „šulferajn“ itd.; navaja tudi, kar pišejo graški listi, da je dežela za časa Auer-jevega „rentmeistrovanja“ zastonj vtaknila 100.000 K v dobrnske toplice, torej davkoplačevalci ne morejo trpeti, da bi deželno imetje trpelo še na tak način škodo, kakor se govori po Dobrni. Poštar Goll pravi, da je že bila preiskava v toplici, a se ni dognalo ničesar. Bučen smeh je pozdravil to izjavo. Znano je, da je dobrnska žendarmerija preiskovala, a znano je tudi, da mojster P. Okrožnik takrat ni vedel, kje je njegov pomagač — Guzej Janez. Ako glavne priče ni „najti“, potem seveda preiskava ne more ničesar dognati. Pa ravno zategadelj je druga stroga preiskava potrebna. Predlog Pušnik-ov je bil sprejet soglasno, zakaj tudi Auer in Goll sta glasovala zanj. Ko je slišal Auer med Pušnikovim govorom svoje ime, vprašal je Goll-a, o čem se govori. Goll mu je rekel, da o tistih 100.000 K. Po glasovanju je vzel Auer klobuk in šel. Hudobna slovenska večina se je smejala. Na to vstane g. svetovalec Drgajnar in utemeljuje svoj predlog zaradi dvojezičnega poštnega pečata. Pravi, da je občina že večkrat zahtevala dvojezični poštni pečat, in vkljub temu, da so na Dobrni po izjavi nemškega volilnega oklica samo trije Nemci, in vkljub temu, da je poštno ravnateljstvo v Gradcu obljubilo, da se bo pri napravi novih pečatov oziralo na želje prebivalstva, je novi pečat zopet samo nemški. Zraven tega je pečat nepravilen. To je krivica in sramota za slovensko Dobrno. Stavi predlog: Občina Dobrna zahteva še enkrat od c. kr. trgovinskega ministrstva, da se poštni pečat na poštni dobrnski prenaredi tako, da bo dvojezičen in pravilen. Istotako tudi napis na pošti. Predlog se sprejme z večino glasov. — Sedaj vpraša g. odbornik Rihtar g. župnika Kukovič-a, kaj je na govorjenju, ki gre po Dobrni, da je dobrnska duhovščina tožena. G. župnik Kukovič pojasni stvar in pravi, da je res lansko leto v juliju bila lažnjiva tožba brez podpisa zoper duhovščino na Dobrni. Pred občinskimi volitvami je pa nastala nova tožba podpisana od rentmeistra Auer-ja, in v tej tožbi je Auer proti dobrnski duhovščini znesel vkup reči, katerih niti ene ni dokazal. Dobrnska duhovščina se ne boji nobene tožbe, zato pa javi, da bo tudi v prihodnje stala na braniku vere in slovenske narodnosti kakor do sedaj. G. odbornik Rihtar z ozirom na to izjavo stavi predlog: Občinski odbor obsoja volilni oklic nemške stranke kakor tudi tožbe zoper našo slovensko duhovščino. Predlog se je sprejel z večino glasov. — Na to predlaga gosp. župan, da se z ozirom na velike zasluge dobrnske duhovščine za občino volita gg. župnik Kukovič in kaplan Schreiner častnim občanom dobrnske občine. Ravno tako omenja g. župan splošnih zaslug g. dr. Serneca, kateri je tudi posestnik na Dobrni in je v narodnem in gospodarskem oziru si pridobil zaslug za Dobrno, zato tudi g. dr. Sernec-a predlaga za častnega občana. G. župan se spominja tudi zaslug svojega prednika gosp. Jožefa Kok-a, ki je bil po dolgoletni nemški vladi zopet prvi slovenski župan na Dobrni. Tudi tega predlaga za častnega občana. Predno se glasuje, oglasi se za besedo g. odbornik Verdev in predlaga, da se volita častnim občanom tudi gg. Matija Karba v Zrečah in profesor Jožef Kardinar v Celju. Prvi je služboval na Dobrni takrat, ko se je vršil narodni preporod na Dobrni in ima veliko zaslug, da je prišla Dobrna zopet v slovenske roke. Bil je tudi več let občinski odbornik z gosp. Jožefom Kok-om vred. Sedanji g. profesor Kardinar se je trudil na Dobrni za povzdigo naobrazbe in narodne omike, za kar mu je Dobrna vselej hvaležna. Oba predloga se sprejmeta soglasno. Poštar Goll je med tem zapustil sejo in tudi Blažiču se ni več ljubilo biti v dvorani in med muzanjem slovenske večine je odšel. Na to pride na vrsto predlog o vladni volilni predlogi. Gosp. odbornik Kukovič opozarja odbornike na velike krivice, katere se hočejo zopet storiti slovenskemu ljudstvu na Štajerskem in Koroškem. Ne samo, da nam hočejo dati premalo poslancev, tudi volilni okraji so razdeljeni krivično. Stavi predlog: Občinski odbor Dobrnski se pritoži zoper krivično razdelitev mandatov za Slovence na Štajerskem in Koroškem v novi volilni predlogi in zoper prikrajšanje Slovencev ter zahteva za Štajersko najmanj še dva slovenska poslanca, za Koroško najmanj še enega. Predlog se sprejme z večino glasov. Nazadnje še pridejo v razgovor občinske mape. Ker se je od tistega časa, ko so se delale stare mape, že marsikaj spremenilo in so torej sedanje mape že neresnične, sklene odbor, da se dajo narediti nove.

Na to sklene g. župan občinsko sejo, katera je jasno pokazala, da je na slovenski strani skrb za koristi občine in slovenske narodnosti, na nemški strani pa skrb zabraniti dobre namene domačih odbornikov. Goll se je kot vodja Nemcev skazal slabo. Blažič si je mislil, tako znam jaz tudi. Predlogi slovenskih odbornikov so bili sprejeti vedno z naddvetretjinsko večino, ker je sedaj eden, sedaj drugi od nemške strani bil v svoji vesti primoran glasovati s Slovenci. Goll ni mogel krotiti svojih pet mož. En čas ga je Auer ubogal, potem pa mu je ušel. Hasenpichl se pa tako ni veliko menil za Goll-ovo govorjenje. Tisti volilci, ki so šli z dušo in s telesom za Nemce, pa sedaj lahko vidijo, kako so se namazali, ne samo s prasetom pri Šemerlu, ampak tudi s svojimi odborniki. Ne en predlog od nemške strani ni obveljal; saj tudi do sedaj niso stavili nobenega pametnega. Slovenska večina je pa stala kakor zid za svoje nazore. Sliši se, da Nemci nimajo več volje biti pokorni mlademu Goll-u. Morebiti res sreča katerega pamet. To jim želimo iz celega srca!

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Vsem dopisnikom, prijateljem in somišljenikom** želi vesele praznike

uredništvo „Domovine“.

— **Vesele velikonočne praznike** želi vsem svojim naročnikom

upravništvo „Domovine“.

— **„Kmetska beda“.** Neveseli so časi, v katerih živimo. Stotera vprašanja, ki se tičejo obstanka našega naroda, čakajo rešitve. Kmetsko vprašanje je za nas slovenske Štajerce tako pereče, da smo mesto kakšne druge velikonočne priloge sklenili priložiti danes pridejano razpravo v premišljevanje.

— **Župani, svetovalci in odborniki celjskega okraja!** Na Belo nedeljo, dne 22. t. m. ob 11. uri dopoldne bo v mali dvorani „Narodnega doma“ županski shod. Razgovor o ustanovitvi županske zveze za celjski okraj in druga vprašanja. Slovenska županstva — bodite častno zastopana!

— **Javno zborovanje na Belo nedeljo v Celju.** Spodnještajerski Slovenci, zborovanje je velike važnosti! Pridite od blizu in daleč! Potreben je točen razgovor o bližajočih se volitvah v državni zbor! Zastopniki vseh volilcev pete kurije in tudi zastopniki Berksovega volilnega okraja — Vaša stvar je, da se v imenu ljudstva razgovorite v kandidatih. Pogovor o volilni reformi je velike važnosti. „Narodni svet“ za Spodnje Štajersko, o katerem se bode na shodu govorilo, je istotako nujna potreba. Na Belo nedeljo vse v Celje!

— **Celjski porotniki** za II. zasedanje, ki se začne dne 7. maja, so: glavni porotniki: Ivan Pinterič, trgovec, Brežice; Ivan Šarner, krčmar, Lehen; Dr. Jožef Barle, notar, Kozje; Franc Juvan, posestnik, Ter pri Ljubnem; Ludvik Šešerko, trgovec, Planina; Mihael Janežič, krčmar, Župelevec; Jožef Balon, posestnik, Stara vas — Bizeljsko; Ivan Malus jun., posestnik, Zgornja Sušica; Andrej Drofenik, posestnik, Kačji dol; dr. Gregor Jesenko, zdravnik, Celje; Filip Pungaršek, veleposestnik, Pameče; Jak. Knaflič, krčmar, Zabukovca; Jožef Ježovnik, posestnik, Stari trg; Anton Turnšek st., posestnik, Žlabor; Ivan Pungaršek, trgovec, Slovenji Gradec; Jožef Godler, posestnik, Brežina; Mihael Jošt, posestnik, Teharje; Mihael Kramer, veleposestnik, Slovenji Gradec; Valentin Čokl, trgovec, Podčetrtek; Edvard Kukec, ravnatelj pivovarne, Laško; Mihael Strgar, mlinar, Zlogonsko; Henrik Klobučar, kleparski mojster, Brežice; Alojz Kukovec, trg. nameščenec, Celje; dr. Juro Hrašovec, odvetnik, Celje; Jakob Rotar, posestnik, Dobriša vas; Friderik Kalb, hišni posestnik, Brežice; Mihael Arlič, posestnik, Socka; Matevž Hojnik, veleposestnik, Levec; Jožef Polanc, posestnik, Petrovče; Jožef Petrišič, posestnik, Sv. Lenart; Jernej Planko, krojač, Celje; Matije Goršek, posestnik, Drešinja vas; Karl Jaklin, trgovec, Vitanje; Andrej Levak, hišni posestnik, Brežice; Franc Filač, miz. mojster, Slov. Gradec; Jožef Štiglic, posestnik, Bočna. — Nadomestni porotniki: Rudolf Lang, mestni blagajnik, Celje; Julij Rakusch, Celje; Ivan Radej, posestnik na Bregu; Ivan Samec, posestnik v Lokrovcu; Anton Eichberger, ključ. mojster, Celje; Franc Bračič, posestnik, Zgornja Hudinja; Blaž Smartschan, pek, Celje; Martin Weber, čevlj. mojster, Gaberje; Henrik Schauermann, kleparski mojster, Celje.

— **„Rotovška vahtarica“** bi že davno poginila, ko bi si ne jemala življenja iz slovenskih listov. Marsikakega kozla je že vstrelila tekom svojega vegetiranja; da je rotovška klepetulja bolj neumna kot najneumnejši osel na svetu, to smo že vedeli in tudi že dokazali; da pa je zmožna takšne na kubus potencirane oslarije, pa vendar nismo mislili. Pa čujmo! „Slovenec“ je persifliral obstrukcijo liberalcev v posebnem članku in dal na čelo te persiflaže kitico iz neke starodavne narodne pesmi, ki je istotako čisto navadna satira ali persiflaža. Kitica se glasi: On je pri muziki bil — je muziciral — pa je švoh prsi bil — se je brederbal. To bo vsak navadni osel spoznal za navadno persiflažo, in takih banalnosti se najde ne samo v nemški ljudski, ampak tudi umetni literaturi dovolj. A na kubus potencirani osel pri vahtarici smatra to pesem za nekaj resnega in izvaja iz tega, da imamo Slovenci slabo poezijo. Kar se zadnjega tiče, se s kubus-oslom ne bomo prepirali. Podajamo samo celo stvar slovenski javnosti kot zgled, kakšna bojna sredstva se rabijo proti nam in na kak nivo potenciranih oslarij so padli pri „rauberblattlcu“.

— **Celjski „Rauberblattbaloh“** je našel novo polje za svoja junaška nemška dela v Laškem trgu. Čuti se menda poklicanega, da naš trg v popolnoma nemškem smislu „preustroji“. Zadnjo nedeljo smo ga videli, da se je potikal po ulicah našega trga, kot bi iskal prilike, kje bi začel s svojim „delovanjem“. Ker imajo naši zavedni fantje lepo navado, da nosijo slovenske kravate, začel je prigovarjati enemu izmed teh, naj da isto kravato proč, on da mu bode drugo kupil. Fantu ni šlo v glavo, zakaj bi moral slovensko kravato odložiti in komaj se je sitneža, katerega je imel za kakega umobolnega, ki je ušel iz Feldhofa, iztrgal iz rok. Ko pa je zvedel, da je Baloh, nemški purman prve vrste, ga je šel iskat, hoteč mu odstopiti mesto kravate nekaj zaušnic. Nemški junak pa se je med tem že na varno skril. Zvečer je imel okoli sebe že „častno stražo“, obstoječo iz par ponesrečenih študentov (gliha vkup štriha), izbacnjenih davčnih uradnikov in drugih dvomljivih eksi-

stenc. s katerimi je imel potem obhod po trgu s „heilo“ in „heilau“, kot bi bil sredi Celja. Danes je zopet vse v redu. Heil „reformator“ Baloh!

Zaradi nepričakovanih ovir se preloži koncert gospe Máruše Skálové na 20. maja.

— **Grmičje so zažgali** v sredo zvečer blizu Celja. Strel z Miklavževega brega je alarmiral ogenj in požarna bramba je hitela na lice mesta.

— **Delniška pivovarna Laški trg** vari sedaj izvrstno marčno pivo, koje lahko najtopleje priporočamo. Zato imamo vse vzroke to narodno podjetje obilo podpirati, ker blago zares ustreza vsem opravičenim zahtevam. Slovenski pivopivec — poskusi in sodi!

— **Dobrna pri Celju.** Vodja dobrnskih hajlovcev in Biskmarkovcev „nemški Auer“, je na veliko žalost vedno žejnega dobrnskega nemčurstva dne 3. aprila zapustil Dobrno. Podpisi, ki so se za Auerja pobirali, torej niso pomagali nič. Nemčurji so za eno blamažo bogatejši. Osmešili so se pred svetom tako, da se nam skoraj usmilijo. Sicer je nemčurskih blamaž na Dobrni že tolika kopica, da se ne vidi čez. Nemčurji so mislili, da se bo Dobrna zrušila v tistem trenotku, ko bo Auer otresel dobrnski prah s svojih nog. Pa glej ga šmenca! Takrat, ko je Auer odhajal, je strašno snežilo, sedaj pa se nam solnce smeji z neba. Razume se samoobsebi, da se je slovo Auerjevo obhajalo pri pijači in pri vodenih, oziroma solznih govorih v nemškem jeziku in — kdo bi si bil mislil — tudi v slovenskem jeziku je bil spisan nek „govor“. Za nas je seveda Auer sedaj mrtvo ime, a v slovo mu hočem vendar v kratkem posvetiti par vrstic, da se ne bo mogel pritoževati, da pri nas ni zapustil „hvaležnega spomina!“

— **Vojnik.** Ustanovni občni zbor narodne čitalnice se vrši na velikonočni pondeljek dne 16. aprila ob 4. uri popoldne v društvenih prostorih v posojilnični hiši. K obilni udeležbi vabi pripravljalni odbor.

— **Požar** je uničil dne 11. t. m. v noči gospodarska poslopja in živino posestniku Mihaelu Mallusu v Zgornji Sušici občine Bizeljske.

— **V Zakotu pri Brežicah** smo dne 8. t. m. volili občinsko predstojništvo. Naš dosedanji zavedni župan Anton Lapuh je bil izvoljen vnovič županom, in g. Anton Drugovič ml. iz Černca njegovim namestnikom. Svetovalci so gg.: Martin Šetinc, Franjo Rozman, Janez Šetinc, Miha Ostrelič, Janez Saunik, Janez Krejačič in Jože Petrišič. Gospodarstvo naše občine je v dobrih rokah, želimo našim zastopnikom obilo uspeha.

— **Požar** je uničil dne 9. t. m. v Platu pri Rogatcu hišo in gospodarsko poslopje zakonskih Antona in Helene Miška. Zažgali so otroci.

— **Nesreča.** V Vuzenici se je dne 11. t. m. okoli 6. ure zvečer sprehajal nadebudni cand. paed. Alojzij Börner na razvalinah starega gradu. Prišel je preblizu strmega, nad 100 m globokega prepada, zgubil ravnotežje in zdrsnil v globočino. Kakih 30 m pod razvalinami je obležal nezavesten za palisadami. Okoli pol sedme ure ga je našla neka gospa in prosila takoj pomoči v okolici. Ob tri četrt na sedem se je že zbralo dovolj mož s potrebnim orodjem in ga odneslo na dom nesrečnih staršev, kjer je umrl včeraj ob petih zjutraj, ne da bi se bil zavedel. Pogreb prerano umrlega se vrši jutri, v soboto ob treh popoldne. Blag mu spomin!

— **Obrež pri Središču.** Volitve razveljavljati je postal takorekoč bojni klic naše vlade, posebno na Spodnjem Štajerskem. Tudi naši občini ni prizanesla. Čudnejša pa še postane stvar, ako na vprašanje „zakaj“ ne dobimo odgovora. Dosedaj je vodil občinske posle občeznani, požrtvovalni in narodno zavedni g. Ivan Raušl. Toda, ne vem iz katerega vzroka — mogoče iz osebnosti — se je vzdignila proti njemu stranka, katera ga je hotela vreči z županskega stolca. Ker se ji vkljub vsej agitaciji ni posrečilo, je vložila pritožbo. Po znani hitrosti je vlada odobrila pritožbo in po preteku poldrugega leta razpisala nove volitve. Volili smo zopet pretečeni četrtek. Ker je nasprotna stranka vrgla v zadnjem trenutku puško v koruzo, je zmagal na celi črti enoglasno dosedanji župan.

— **Ustrelil se je v Ptuju** pijonir Friedrich s službeno puško. Izostal je čez dovoljeni čas — in strah pred kaznijo ga je gnal v smrt.

— **Umrl je v Gradcu** deželnosodni svetnik Julij Seewald.

— **V mrtvašnici je hotel posiliti** mrliški sluga Horina v Gradcu neko deklico, ki si je prišla ogledovat mrliča. Sodna obravnava proti njemu se je morala preložiti, da se zasliši še ena priča.

Kranjsko.

— **Deželni odbor kranjski** je imenoval načelnika proste organizacije okrožnih zdravnikov na Kranjskem dr. Petra Defranceschija, primarija v bolnici usmiljenih bratov in okrožnega zdravnika v Rudolfovem, rednim članom c. kr. deželnega zdravstvenega sveta na mesto umrlega mestnega fizika in zdravstvenega svetnika dr. Ivana Kopfive.

— **Narodni kolek „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani** bodo odslej rabila tudi ameriška slovenska društva. „Slovensko podporno društvo sv. Jožefa v Brooklynu“ bode prvo, ki trži z njim na svoji veselici meseca aprila. Naročilo ga je po zastopnikih ameriških Slovencev g. Antonu Trstenjaku, kontrolorju mestne hranilnice ljubljanske. Ko beležimo ta narodni čin svojih ameriških rojakov, želimo, da bi bil v spodbudo vsem onim društvom v naši ožji domovini, ki našega narodnega kolka ne rabijo. — V tem navedenem veselem pojavu se zopet prepričujemo, kako nam prednjači Amerika in sicer v vsakem oziru: v socijalnem in v narodnem. Kolikrat in kako prepričevalno smo že n. pr. klicali slovenska društva v domovini na narodni kolek in kazali ob tem na brate Čehe. A to bolj ali manj zaman — sedaj pa prihajajo Amerikani, akopram jih še klicali nismo. Zato živele naše zavedne sestre in živeli naši zavedni bratje tam za oceanom!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Stoletnico nemškega pesnika Anastazija Grüna** so slavili dne 11. t. m. v Ljubljani in po drugod. V Ljubljani so izzivali z razobešanjem frankfurtaric.

— **Dovoljenje za rudosledbo** je dobil tovarnar Josip Lenarčič na Vrhniki za celo Kranjsko, izvzemši Idrijo.

— **Umrl je v Kranju** nadučitelj v pokoju Valentin Pin dne 12. t. m.

— **Pepel iz Vezuva** je padal nedavno med rdečkastim snegom v Bohinju, kakor je konštatiralo ljubljansko kemično preizkuševališče.

Primorsko.

— **Samomor finančnega svetnika.** V Trstu je skočil iz I. nadstropja 74letni finančni svetnik Ant. de Pita iz Benetk in ostal na mestu mrtev z razbito črepinjo. Vzrok neznan.

— **Smrtna kosa.** V Trstu je umrla gospa Magdalena vdova Ipavec. Pokojnica je bila vzorna slovenska rodoljubna žena, ki je vselej rada darovala v narodne namene.

— **Med zaljubljenci.** 24 letna kuharica Beatrika Maretti in 27 letni mizar Anton Seljak v Trstu sta se prisrčno ljubila. V nedeljo zvečer sta bila v neki gostilni; ravno sta mislila iti domov, kar sta se sporekla. Nastal je kreg in zaljubljeni mizar je vrgel v svojo ljubico kozarec s tako silo, da ji je prebil lobanjo. Vročekrvnega mizarja so djali pod ključ.

— **Sovraštvo med 70letnima zakoncema.** 70letni Anton Čepak v Trstu je že 36 let oženjen s svojo enako staro ženo. Ker se je pa mož zadnja leta udal razuzdanemu življenju in pretepal ženo, se je ta ločila od njega. Čepak je bil vsled tega ves razljučen, grozil starki, da jo ubije, in ko se je 17. januarja sešel ž njo, zasadil ji je trikrat ostro brušen nož v hrbet, da je bila žena dolgo časa v smrtni nevarnosti. Vsled tega je bil Čepak obsojen na deset mesecev težke ječe.

— **Za „Sokolski dom“ v Prvačini na Goriškem** so poslali Slovenci iz Aleksandrije in Kahire v Egiptu 200 K.

— **Okrajni šolski nadzorniki za Goriško.** Za šolski okraj tolminski je imenovan vadniški učitelj na ženskem učiteljišču v Gorici Andrej Lašič; za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom šolskega okrožja Gorica z okolico in Gradiško ter za mestni okraj Gorico glavni učitelj učiteljišča v Kopru Fran Finžgar; za šolski okraj sežanski vadniški učitelj v Gorici Matija Kante; za ljudske šole z italijanskim učnim jezikom v mestu in okolici goriški, ravnatelj deške meščanske šole v Gorici Avgust Zorman.

— **Zabava židovskega duhovnika.** V nedeljo je prinesla neka 14letna deklica iz bližnjega Veprinca mleko v Opatijo v vilo „Nehaj“. Ko se je vračala s svojim bratom mimo vile „Fiorentine“, v kateri se nahaja židovski penzijon, poklical jo je ondi stanujoči židovski duhovnik, naj gre nekoliko k njemu v sobo. Nič hudega sluteč, je dekle ubogalo, brat pa je zunaj ostal in čuval mlečno posodo. Kar začuje silen krik sestre na pomaganje. Ko skoči k oknu in pogleda skozi njega, vidi, da dva moška držita sestro in jo hočeta posiliti. Na njegovo vpitje so prihiteli ljudje, ki so rešili ubogo dekle iz židovskih rok. Dogodek je obudil med opatijskim prebivalstvom silno ogorčenje proti Židom in se kombinirajo iz njega najrazličnejše stvari. Stvar pride pred sodišče in bodemo o njej še poročali svoječasno.

Slovanski sever.

— **Češke vesti.** Prva češka delniška družba za izdelovanje celuloze in papirja v Taboru je novo češko podjetje, ki se ustanovi s kapitalom 1.500.000 K, razdeljenim na 7500 delnic po 200 K. Novo podjetje vzbuja v vsakem oziru najlepše nade. Uporaba celuloze v papirnati obrti in drugih industrijalnih vejah — tekstilni industriji itd. — raste zadnji čas hitreje in hitreje. Amerikanska konkurenca je ponehala in leta 1905 se je izvozilo iz Avstrije v Ameriko 421 vagonov napram 21 vagonom leta 1900. Vse avstrijske tovarne za celulozo so vedno obložene in njihov kapital so naravnost imenitno obrestuje. Novo projektovana tovarna ne more imeti lepše lege kakor v Taboru, ki leži ob plovni reki, v sredini gozdnatih krajev (Šumava, Češki les, Moravsko, obe Avstrijski, Alpske dežele). Razven tega ima cen premog in cene delavske sile. Zato se ni čuditi, da vzbuja novo podjetje v trgovskih krogih živo zanimanje.

Uprava „Narodnega gledišča“ v Pragi se je dala v seji dež. odbora dne 4. t. m. v najem dosedanjemu upravitelju, „Společnosti Národního divadla“ na daljnih 6 let. Za upravo „Narodnega gledišča“ se je bil zadnji čas v češkem umetniškem svetu hud boj med „Društvom“ in „Společnostjo Národního divadla“ in do zadnjega časa je bilo negotovo, kdo da dobi upravo za prihodnjih 6 let, ker ste obe družbi i z ozirom na moči kakor na svoje obljube precej enaki. Ker bi pa gledišču gotovo ne koristilo, ako bi se uprava brez pravega vzroka izpreminjala, se je odločil dež. odbor za dosedanjo. Zaeno sta bila potrjena v svojih uradih dosedanji ravnatelj narodnega gledišča Schmoranz in chef opere Kovačovic.

Zvišanje plače pražkega župana? Prvo, kar se je imelo ukreniti za županovanja novega pražkega župana dr. Groša, je bilo zvišanje plače županove od 18.000 K na 24.000 K in one obeh namestnikov od 6000 K na 9000 K. Ker je zvišanje naletelo pri večih listih — zlasti pri socijalno demokratičnem „Právni Lidu“ — na odpor, se je taisto za sedaj opustilo.

Pražki župan dr. Groš pri cesarju. Dne 7. t. m. je bil sprejet v cesarjevi avdijenci novi pražki župan. Cesar je vprašal med drugim i o pražkih zdravstvenih in stavbenih razmerah, tudi o novih univerzitetnih stavbah. Pri tem je opomnil, da želi, da bi se oziralo pri vseh občinskih opravkih na obe narodnosti enako. Dr. Groš je rekel, da v Pragi narodnostni spor ne sili v ospredje. Nemški listi so brž planili po županu, češ, da je cesarja nalagal, ker je trdil, da v Pragi narodnostnih sporov ni. Mesto, da tako zavijajo besede, naj bi nemški listi opomnili raje svoje župane, da velja cesarjeva želja morda tudi zanje in da bi bila morda še mnogo bolj umestna. Poznamo mnogo županstev, na Češkem kakor na Slovenskem, katerim bi tak opomin prav nič ne škodoval — koristil seveda tudi ne.

Deputacija čeških profesorjev na Dunaju. Dne 7. t. m. sta bila deputata „Ustredního spolku českých profesorů“, ravnatelja Starý in Bílý pri naučnemu ministru in ministru-deželanu Randi. Predložila sta daljšo vrsto stanovskih in pedagogičnih zahtev, zlasti pa pritožbo z ozirom na dolgoletne suplentne in sploh pereče suplentsko vprašanje. Delegatoma se je obljubilo blagohotno uvaževanje in v kolikor možno i izpolnitev predloženih zahtev. Kakor bi še ne poznali takih obljub!!

Moskovsko umetniško gledišče v Pragi. Dne 4. t. m. je prišlo gostovat v pražko „Narodno gledišče“ na potu iz Berolina moskovsko umetniško gledišče. Sprejeto je bilo po velikih uspehih, ki jih je doseglo v Berolinu, z velikansko navdušenostjo. Po petdnevnem gostovanju je odšlo na Dunaj, od koder pojde dalje v Zagreb. Med potom poseti, kakor se čuje, za dva dni tudi Ljubljano. Med osobjem je vdova slavnega ruskega pisatelja Čehovega.

Stavka krojaških pomočnikov v Pragi. Isti čas kakor v Ljubljani so pričeli stavkati tudi pražki krojaški pomočniki — kakor bi se bili dogovorili. Več krojačev se je že vdalo zahtevam pomočnikov, med drugimi se vrše pogajanja. Upati je, da stavka kmalu konča.

Judova afera. Judovo afero, o kateri smo poročali svoj čas, je odločil moravski dež. odbor v prilog prof. Judi tako, da prof. Juda ne bo premeščen, kakor je predlagal dež. šolski svet. Značilno je, da sta se morala potegniti za Judo nemška člana dež. odbora. Juda je namreč Čeh.

Otrpnjenje tilnika v Pragi. Zadnji čas se je v Pragi — pa tudi

že po nekaterih drugih čeških mestih pojavilo več slučajev otrpnjenja tilnika — „Genickstarre", ki povzročajo precej strahu. Pred letom je divjala ista bolezen, ki je nevarna posebno malim, dojetnim otrokom po Galiciji. Bolezen je nalezljiva, ima pa lahko tudi druge groke, zlasti revščino. Od napadencev umre 60—80%; kdor ozdravi, nosi si nasledke navadno vse življenje kot slepec, umobolni, glušec itd.

Svoji k svojim. „Ustředni spolek českých žen" je sprejel dne 3. t. m. resolucijo, v kateri pozivlja češko ženstvo, naj kupuje samo češko blago in češke izdelke pri čeških trgovcih. Ako opazijo pri čeških trgovcih nedostatke, naj na taiste trgovce opozore in delujejo na to, da se odpravijo. Isto velja v obrti. Dalje pozivljajo stariše, naj dajo svoje sinove in hčere izobrazit v trgovini in obrtniji, da se tako okrepite tidve veji narodnega gospodarstva. Slovenske žene, posnemajte češke sestre!

Mladočeški strankarski shod na Moravskem. „Politik" z dne 9. t. m. poroča: Strankarski shod mladočeške ljudske stranke na Moravskem se vrši kakor staročeški v drugi polovici meseca maja.

Slovenska društva v Pragi. Mogoče že z začetkom maja — ako bodo do takrat potrjena pravila — se ustanovi v Pragi novo slovensko akad. društvo „Adrija". Doslej smo imeli v Pragi „Ilirijo", „Klub slov. tehnikov", „Češko-slovenski akademični krožek češke podružnice slovenskega planinskega društva" in „Podporno društvo za slov. visokošolce v Pragi".

Slovenci spominjajte se podpornega društva za slovenske visokošolce v Pragi.

Feller
Elsa-Fluid

S to znamko varovani Fellerjev rastlinski-esenčni fluid odstrani kašelj, hripavost, nervoznost, naduho, bolečine v vratu, prsih, členih, trudnost, slabost, vnetja, težkoče v dihanju, vročinske pojave, influenco, zasliženje, i. t. d. 12 malih ali 6 velikih steklenic franko **5 K**, 24 malih ali 12 velikih **8 K 60 vin.** ::

Naročajte pri **E. V. FELLERJU v Stubici,** Elzin trg st. 202, Hrvatsko.

Hvalijo se tudi Fellerjeve odvajajoče rabarbara-krogljice z znamko „Elsa-Pillen", 6 škatlic franko 4 K, 12 škatlic franko 7 K 60 vin. Pravega balzama ne dobite 1. ampak 2 ducata franko za 5 K; izvrsten je pri težkočah v želodcu. Zagorski prsni in sirup za kašelj 2 steklenici 5 K. Pravo norveško ribje olje 2 steklenici franko 5 kron. (204/c) 10—3

Svetovne vesti.

— **V hiši zgorela** je v Merkersdorfu žena kmeta Ehlerja. Hiša je začela goreti. Žena je spala v hiši in ko jo je ogenj zbudil, se ni mogla več rešiti.

— **Zanimiva najdba.** Pri zidanju neke nove hiše v Szüz-utcza na Ogrskem so našli človeško okostje in zraven zlato rimsko ogledalo. V antropologičnem inštitutu so dognali, da je okostje iz rimskih časov.

— **50.000 naročnikov** je dosegel te dni socijalnodemokratični list „Hamburger Echo".

— **Vezuv še vedno deluje.** Ognjenik Vezuv leži v najkrasnejšem kraju Italije. Ni še dolgo, ko je vsak tujec, ki je prišel v Napolj, se peljal tudi po Cookovi železnici na Vezuv. Vezuvska železnica je vozila po krasni zemlji, cvetočem vrtu. Ni neobdelanega koščeka zemlje, ki rodi trikrat več, kakor drugod. Železnica se dviga in odpre se pogled na čarobni Napoljski zaliv, ob katerem leži vedno lepo mesto Napolj. A ko se dvigne železnica, se odpre pred začudenim očesom črna, žveplena puščava. Pozorišče se izpremeni. Železnica vodi po lavi, in po pepelnatem snegu. Opisi po sedanjem Vezuvovem izbruhu so popolnoma podobni živemu opisu o Vezuvovem izbruhu leta 79. po Kristusu. Razburjeno morje, pepelnati dež, podzemsko gromenje, vse spominja na opis mlajšega Plinija o poginu Pompeja. Od takrat je razsajal Vezuv več ko 50krat. Med posameznimi izbruhi so bili dolgi presledki, v katerih so ljudje pozabili na nevarnost in zopet naselili in prenaredili vezuvsko okolico v raj, dokler ni ognjenik zopet uničil ves njihov trud. Veliko ljudi je izgubilo že nagloma življenje vsled Vezuvovega bljuvanja. — Pepelnati dež je uničil mesto Sarno v pokrajini Salermo. Uničeno mesto šteje 20.000 prebivalcev. Večina prebivalcev se je rešila. Sarno je industrijsko mesto s predilnicami, v katerih dela 8000 delavcev. Tudi San Genaro je uničil pepelnati dež. V San Genaro so bile ubite 3, ranjenih pa 11 oseb. V provinciji Caserta dežuje pepelnati dež. San Genaro šteje 6000 prebivalcev. Škoda v Sarnu in San Genaru še ni znana. Vesti o uničenju Sarna in San Genara uradno še niso potrjene. — Število mrtvih oseb v okolici Vezuva je sedaj nad 1000, ranjenih še mnogo več. Materijelna škoda znaša sedaj že nad 400 milijonov lir. Sv. oče je dovolil za žrtve 10.000 lir. Kraljeva dvojica je obiskala ranjence v bolnici in jih tolažila. — Pepelnati dež je nekoliko odnehal. — Razstava v Milanu je odložena. — Pepel pada na Neapelj še dalje vendar v manjših množinah. Vezuva se ne vidi. — Promet je ustavljen na vseh železnicah vsled vladajoče teme, radi praha in kamenja, ki pada z Vezuva. Gosta megla pokriva mesto. Vezuv je izginil v dimu in megli. Zemlja se trese in pod površino se čuje votlo gromenje. Ljudje hodijo po ulicah v krinkah.

— **Kako visoko bljuva Vezuv.** Profesor Lorenco sodi, da je dosegel iz Vezuva dvigajoči se dim visočino 7000 m. Profesor Mercalli sodi, da se bliža konec bljuvanja. Sicilijsko prebivalstvo se boji, ker počiva letos ognjenik Stromboll v Cataniji na Siciliji, da bo sledilo sedanjemu miru silovito bljuvanje.

— **Pepel iz bruhajočega Vezuva** je prinesel veter, kakor poročajo listi, celo v Berolin.

— **Nemški cesar** se niti ne zmeni za katastrofo, ki je zadela Italijo vsled izbruha. Ta molk sicer gostobesednega cesarja se razlaga s tem, da se cesar jezi nad Italijo zaradi njenega postopanja na maroški konferenci.

— **Plzenska akcijska pivovarna** je odpustila vse delavce ter podjetje zaprla, ker se delavci niso zadovoljili s petodstotnim izboljšanjem, kar bi že itak znašalo 70.000 K, temuč so zahtevali 30%.

— **Častniki brez sabelj in mečev.** Francoski vojni minister je odredil, da izvzemši kavalerijske častnike ne smejo nositi drugi častniki sablje ne meča za časa miru razen pri paradah.

— **Zaljubljene Nemke.** V berolinskem panoptiku je nedavno gostovala družba mladih Marokancev. Ko je društvo zapustilo Berolin, izginilo je iz mesta ž njimi pet mladih Berolinčank, starih 15 do 16 let, ki so se zaljubile v sinove puščave. Policija je brž odrinila za njimi ter jih dohitela v Kolinu. Deklice so vrnjene staršem, proti enemu Marokancu pa je vložena kazenska ovadba zaradi zapeljevanja.

— **Svojo ženo je umoril** tovarnar Peter Zantominizzi v Badenu pri Dunaju. Storil je dejanje v verski blaznosti.

— **Velik gozdni požar** divja že tri dni v Oberwartu pri Požunu. Dosedaj je že škode za 100.000 K.

— **Anarhist.** Blizu Pariza je streljal na vlaku anarhist Rodeer na nekega častnika samo zategadelj, ker je prisegel smrt vojaštvu. Zadel pa ni častnika, temuč župana Bastina, ki je takoj obležal mrtev.

— **Poročil se je** nemški deželni in državni poslanec in deželni odbornik dr. Derschatta z vdovo veletrgovca, Marijo Steinbrecher na Dunaju dne 7. t. m.

— **Hrvatski ban odlikovan.** Ban Pejačević je dobil red železne krone I. razreda. „Pokret" in „Novi Srbobran" stavljata to odlikovanje v zvezo s spremembami, ki se izvrše na vladi. Sodi se namreč, da je to znak, da bo ban Pejačević vsled senzacijonalnih sprememb na Ogrskem — moral iti!

— **Shod francoskih škofov.** Narodni koncil francoskih škofov z ozirom na zakon o ločitvi cerkve od države je napovedan na 22. in 23. majnika.

— **Makedonski proračun.** Iz Carigrada poročajo, da je sultan že potrdil makedonski proračun za tekoče upravno leto. Stroški so proračunjeni na 2,670.000 turških lir. Prihodki pa na 1,850.000 turških lir. Primanjkljaj se pokrije iz mesečnih doklad na carino.

— **Aleksander Kielland,** slavni norveški pisatelj, zastopnik realistične struje, je umrl dne 6. t. m. v svojem rojstnem mestu Stavanger.

— **V Petrogradu** je pričel izhajati nov list pod naslovom „Dvajseto stoletje", ki bo uredovan v isti smeri, kakor bivši „Rus". List zagovarja zvezo vseh Slovanov.

— **Sneženi viharji** so bili minole dni v Gornji Italiji. Pri Vareze je obtičal sekundarni vlak v snegu.

— **Ujeli so** Jožefa Skala, blagajnika firme Karla Greinitza v Trstu, ki je ubežal z 10.000 K. V Hamburgu je ravno hotel stopiti na ladjo v Ameriko, ko so ga zgrabili.

— **Umrl je** profesor poljščine na vsenčilišču v Lvovu, dr. Roman Pilat, v 60. letu.

— **Požar je uničil** v vasi Beve na Ogrskem 45 hiš in gozd grofa Erdödija, ki je meril 50 oral.

— **Maksim Gorki v New Yorku.** Iz New Yorka poročajo, da je dospel tjakaj Maksim Gorki, da sodeluje na akciji za nabiranje denarja v svrhe ruskega revolucijonarnega odbora. Ameriške oblastnije so mu izjavile, da mu dovole izkrcanje samo pod pogojem, da bo spoštoval ameriške zakone in da ne bo provzročeval nemirov.

— **Radi glagolice** se snide, kakor poročajo iz Rima, o Veliki noči kardinalski zbor, da reši vprašanje v tej zadevi. Kardinalski zbor predloži rešitev takoj papežu, ki izda svoj odlok. Vsa znamenja kažejo, da bode na tem shodu glagolico pokopal.

— **Maščevanje hišnika.** Hišnik Gauptmann Juri na Dunaju, ki mu je lastnik hiše Pitschan odpovedal službo, je z ostrim kuhinjskim nožem pridrl v Pitschanovo stanovanje. Pitschanova žena se je s 3 otroki komaj rešila skozi okno na ulico in alarmirala policijo. Gauptmanna so uklenili, ko je že demoliral kuhinjo.

— **Gora se je zrušila.** Gora Peno v britski Kolumbiji se je zrušila v jezero Princesse Royal in izginila tako popolnoma. Vzrok temu je bil potres.

— **Morilec iz usmiljenja.** V Bremenu se je ovadil pri drž. pravdništvu delavec Friderik Fischer, da je l. 1903 zadavil svojo bolno ženo, ker ni mogel gledati njenih bolečin.

— **Žrtev svoje iznajdbe.** Inženir Ticento v Palermi na Laškem iznašel je neko pripravo, s katero je menil odvrniti krogljo iz puške od sebe, da bi mu ne škodovala. Pri skušnji med prijatelji in člani gosp. zbornice pa se je

ZAVITKE PRIPOROČA ZVEZNA TISKARNA

pokazala njegova iznajdba za nič, kajti kroglja iz revolverja prodrla mu je v srce.

— **Strašen poizkus.** V Markovicah na Moravskem je neki gospodar zaklal svinjo. Njegov tri leta stari sinček pa je to gledal. Kmalo na to pa je dečko vzel nož, šel v sobo, kjer je njegova pol leta stara sestrica spala v zibelki, pa ji je prerezal vrat. Hotel se je baje prepričati, ali bode dekle tako kričalo, kakor je svinja.

Društveno gibanje.

— **„Šentjurski mešani pevski zbor"** priredi na belo nedeljo, 22. t. m. v gostilni A. Nendl veselico z gledališko igro: „Županova Micika" in koncertnimi točkami. Natančneji vspored se naznani pravočasno. S tem si dovoljujemo opozoriti sosede in njih društva, da si ne delamo neprijetne konkurence.

— **Rajhenburška čitalnica** priredi dne 16. t. m. ob 4. uri popoldne v restavraciji Unschuld veselico z igro „Zamujeni vlak" in „Eno uro doktor". Po predstavi prosta zabava in ples. Ob tej priliki vozi vlak ob pol 10. uri zvečer iz Rajhenburga proti Zagrebu.

Kdor ljubi kakao in čokolado, temu bodi priporočen:

Ivana Hoffa

Kandol-Kakao

ki ima najmanj tolščo v sebi, je torej najlaže prebaven, ne provzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.

Pristen samo z imenom **Ivan Hoff** in z levjo varstveno znamko.

Zavoji po 1/4 kg 90 vinarjev, 1/2 » 50 » — Dobiva se povsod.

Darila.

Za družbo sv. Cirila in Metoda je daroval g. ravnatelj Franc Jošt v Celju moški in ženski podružnici v Celju po 10 K.

Poziv!

Pisca, kateri me v „Slovenskem gospodarju" z dne 8. marca t. l. št. 10 na zavraten način, z lažmi napada, pozivljam, da se razkrinka in pravočasno svoje ime naznani, sicer ga imenujem lažnjivega obrekovalca.

ST. PETER v Sav. dol. 4 aprila 1906.

Anton Cvenkel.

Hiša

naprodaj s kletjo in hlevom in čez en oral zemljišča na lepem prostoru primerno za trgovino ali obrt, oddaljeno 15 minut od trga Konjice tik državne ceste, cena 5000 K.

Več se izve pri lastniku ANDREJU SEBIČ, trgovcu, Hebenstreit pri Konjicah. (190) 3—1

Priprave za valjanje perila (valjarje), - - - pralne stroje, stroje za izžemanje, omare za led najboljše konštrukcije daje

tvrdka

S. Berger

Dunaj I.

Wipplingerstrasse 29.

Ilustrovani cenik zastonj in poštnine prosto.

(7/a) 104—65

DOBRI ŽIDARJI

lahko dobe **v Zagrebu** trajno službo. Zidarski štrajk in izključenje je izvršeno že 3. t. m.

(240) 1

Proda se

lepa, enonadstropna

hiša

v enem najlepših trgov v zgornji Sav. dolini, dobro obiskano letovišče, 3/4 ure od žel. postaje. Izvrstni prostori za gostilno, lepo ohranjena gospodarska poslopja; hlevi. Veliki, plodoviti sadovnjaki, njive in ena gozdna parcela. Vprašati je pri upravništvu

(239) „Domovine". 2—1

Naprodaj

je par sto meterskih centov dobre krme in konjski gnoj (238)

v paromlinu PETER MAJDIČ-a v CELJU.

Salame fine ogrske gld. 1·75; iz gnjati zelo priljubljene gld. 1·30; dunajske 86 kr.; bolj fine gld. 1·15 za kilo. **Gnjat** à la Praga 1 gld.; brez kosti gl. 1·20 pleče brez kosti 95 kr.; suho meso 86 kr.; slanina 88 kr. glavina fina 50 kr. za kilo. — Fine kranjske **klobase**, vel., ena 20 kr. **Slivovka brinjevec,** gld. 1·20 liter pošilja s poštnim povzetjem od 5 kil naprej (107) 11-3

Janko Ev. Sric v Kranju.

Ustanovljena leta 1885. Mnogo priznanj o doposlanem blagu. — Kupujem pa vedno

brinjevo olje.

Učenca

zmožnega slovenščine in nemščine, sprejme **trgovina z mešanim blagom**

Ivan Remšak

(235) 3—2 Dvor pri Rudolfovem,

Češko posteljno perje

po nizki ceni. 5 kg novo, očiščeno K 9·60, boljše K 12·— belo, pavolnomehko, očiščeno K —·18 in K —·24, snežnobelo, pavolnomehko, očiščeno K —·30 in K —·36. Pošilja se franko po povzetju. Zamena in vračilo proti povračilu in portostroškov dovoljena.

(47) 6-4

Benedikt Sachsel, Lobes 347, p. Pilzno, Češko.

Kupujte narodni kolek!

Kupi se poni

s vprego in kolesljem.

Kje, pove upravništvo „Domovine". (233) 3-3

Cunard Line.

Najboljša in najcenejša, zelo pripravna vožnja

v Ameriko!

Vsakih 14 dni vozijo

Trst-New-York

parniki z dvemi vijaki in brezžičnim brzojavom opremljeni. 10.000 ton noseči. — Pojasnila in vozni listi se dobijo pri zastopniku

ANDREJ ODLASEK, Ljubljana

Slomšekove ulice št. 25.

Bližnji odhodi parnikov iz Trsta: SLAVONIA, pondeljek 23. aprila 1906. — PANNONIA, ponedeljek, dne 30. aprila 1906. — CARPATHIA, ponedeljek 14. maja 1906. (1) 28

Blagajnice

varne pred ognjem in vlomom

prodaja v vseh velikostih najboljše izdelane firma, ki obstoji že nad 30 let

S. BERGER

DUNAJ I., Wipplingerstrasse 29.

Vzorci so v rabi in se lahko ogledajo v „Zvezi slov. posojilnic" v Celju in pri mnogih drugih posojilnicah in hranilnicah v vseh slovenskih pokrajinah. 104-65 (7/b)

Prodaja

pohištva, obleke, perila itd.

V zapuščino dne 4. decembra 1905 v Celju umrle hišne posestnice **gdč. Marije Rančigaj** spadajoča hišna oprava, obleka, perilo in knjige prodajale se bodo v soboto dne **21. aprila 1906 v Celju,** Nova ulica (Neugasse) h. št. 15 I. nadstropje od devete ure dopoldne naprej tistim, ki bodo največ ponudili, ako potrebno tudi pod cenilno vrednostjo.

CELJE, dne 11. malega travna 1906.

Lovro Baš

c. kr. notar kot sodni komisar.

(237) 2-1

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami

prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ul. št. 2

priporoča

kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

svinčniki, peresa, peresniki, radirke, kamenčki, tablice, gobice, črnilo

Trgovske knjige

v vseh velikostih črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl, ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice

po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne, šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitninske zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šol. zvezkov in risank.

Papirnate vreče vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah.

Stambilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in s cvetlicami od najpriprostejše do najfinejše izpeljave.

Molitveniki za birmo, vez v raznih barvah.

Albumi za slike, dopisnice in poezije.

Pismeni papir v kasetah in mapah.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznano dobro blago. ⊙ Solidna in točna postrežba.

Zvezna tiskarna

Izvršuje najrazno-vrstnejše tiskovine od najnavadnejše do najfinejše oblike po izredno znižanih cenah.

Ker je najbolje urejena z vsem potrebnim, izvršuje vsa največja dela solidno in v najkrajšem času.

Kmetska beda.

Njeni vzroki in njeno zdravljenje.

Vedno in vedno slišimo tožbe o kmetski bedi in o propadajočem kmetskem stanu, dan za dnem se čitajo in slišijo klici: „Kmetu se mora pomagati!“

Tuintam odpade pač tudi za kmeta taka drobtinica od zakonodajne mize, a še ta je največkrat za nje nepretavna in mu torej nič ali malo zaleže. Imamo pač mnogo teoretičnih svetovalcev tudi na tem polju, a malo praktičnih delavcev, ki bi sami poizkusili, kar drugim priporočajo in ukazujejo. Večina teh svetovalcev niti ne verjame v kmetsko bedo ter misli, da so vse take tožbe pretirane. Kako bi pa tudi mogel biti reven tak človek, ki ima svoje posestvo, svojo hišo, svojo živino, ki pridela doma vse, kar potrebuje. Tistih par krajcarjev davka pa že zmore, ako le hoče. Tako misli pač mnogo onih, ki odločujejo usodo kmetu. Če jim skušamo ugovarjati, pa pravijo: Naj pa omeji svoje stroške, naj živi skromnejše, naj ne trosi toliko za obleko itd. Kakšno ogorčenje pa jih še prevzame, če vidijo n. pr. kakšno kmetsko gostijo! Kako zamerijo kmetu vsak najmanjši priboljšek, a sami zase pa zahtevajo šumne in drage veselice, krasna stanovanja, mehke vozove, izbrane pojedine, šampanjca itd., a zraven pa še vedno tožijo, da ne morejo izhajati s svojimi ogromnimi dohodki.

Taki ljudje pač ne bodo spravili s sveta kmetske bede, ker ne bodo verovali v njo, dokler bodo le oni še obivali svoj živež, dokler bodo videli obdelano polje, dokler bodo še naše njive obljudene.

Mi pa, ki živimo vedno med našim neprostim ljudstvom ter poznamo njegovo delovanje in nehanje, mi pač verujemo v kmetsko bedo, saj jo vidimo vsak dan v vsej njeni mogočnosti. Mi vidimo, kako se trudi marsikateri kmet od zore do mraka, dan za dnem, leto za letom, a nima, da bi si oskrbel dostojno bivališče zase in za svoje, ne more kupiti sebi in svojcem primerne obleke, niti jim privoščiti zdravniške pomoči, kadar je treba. Mi vidimo, kako gledajo tuintam ti onemogli reveži zarti v obraz, njim ni pomagati, ker ni denarja. Rubežnik je navaden gost, dokler je kaj rubiti, potem pa gre kmetija na boben, rodovina pa s trebuhom za kruhom.

Res še ni povsod tako žalostno, a skoraj povsod gre rakovo pot in če tega nazadovanja ne ustavimo, vničen bo v doglednem času kmetski stan.

Da bi kolikor toliko pripomogel k ozdravljenju te nevarne rane na našem najboljšem narodnem deblu, hočem tukaj nekoliko obširneje razpravljati o tej stvari ter navesti svoje misli z namenom, da bi se tudi drugi oglasili in bi vsi skupaj našli pot, katere se nam je držati, dokler je še čas. Treba bo namreč obširnega, trudapolnega, po načrtu zasnovanega dela, ako naj dosežemo svoj smoter, v kar nam pomozi Bog.

Vzroki kmetske bede.

Pri posameznih kmetih je pač mnogo in različnih vzrokov zakrivilo revščino. Ti vzroki, ki izvirajo največkrat v osebnostih dotičnih gospodarjev, nas tukaj ne bodo dalje motili, kakor se tudi ne moremo ozirati na one, ki so se vsled ugodnih razmer dokopali do lepega blagostanja. Vedno so bili na svetu štedljivi in zapravljivi, marljivi in leni ljudje in bodo, dokler bo svet obstal. Tukaj se hočemo ozirati le na splošne vzroke, ki so odločilni za ves stan.

Če se ozremo v zgodovini nekoliko stoletij nazaj, vidimo, da je bil kmet le tlačan in suženj drugim stanovom. Bil je molzna krava raznim grajščakom in vitezom. Vsi ti so ga molzli in so tirjali od njega: Daj, daj! A za njegovo usodo se niso pobrigali. Da so le oni dobili svoj del, kmet pa je živel kakor je mogel. Zase so ti stanovi pač preskrbeli udobno življenje in temeljitejšo naobrazbo, zase so izkoriščali napredek človeškega duha, a kmetu tega niso privoščili. Gorje celo onemu, ki bi si sam do česa pripomogel; kar hitro so mu pristrigli peruti. Čim neumnejši je bil kmet, tem ljubši jim je bil; so ga vsaj lažje molzli.

V takem tlačanstvu je živel in trpel naš kmet sto- in stoletja, med tem ko so se drugi stanovi naobraževali in po svoje razvijali ter si pridobivali vedno več pravic. In tim načinom se je zgodilo, da so vsi stanovi v svojih strokah napredovali, kmet pa je zaostal. Dočim se n. pr. rokodelci okoristijo z vsako iznajdbo in uravnajo svoje delo takoj po njej, obdeluje naš kmet svoje polje večinoma še tako, kakor sta storila to njegov ded in praded. Razloček je samo ta, da pridela on vsled izsesane zemlje mnogo manj, kakor so pridelali njegovi predniki, a potrosi pa najmanj desetkrat več.

Vsled večstoletnega tlačanstva in sužnjstva zatrl se je v kmetu ves čut do napredka, tako da še danes po strani gleda vsako spremembo gospodarstva. Navajen je bil od nekdaj storiti le to, kar se mu je ukazalo, in ukazovalo se mu je vedno le eno in isto, vsaka samostalnost in novotarija se je zatirala in tako je na naših kmetijah s časom takorekoč vse okamenelo, vse se vrši še danes po starem načinu.

Naenkrat pa so odpadle trde spone: kmet je postal sam svoj in vsaj na papirju tudi istopraven z drugimi stanovi. A ta svoboda ga je našla čisto nepripravljenega. V trdem življenjskem boju je stal in stoji brez pravega orožja proti drugim stanovom, dasirayno skoraj najštevilnejši, mora vendar vedno stati na strani, ko se drugi tlačijo h koritu, da si osigurajo svoje življenjske potrebe. Vsem stanovom se je življenje podražilo, a samo pri kmetu opazujemo, da se stroški večajo, dohodki pa se manjšajo, ali pa ostajajo vedno enaki.

Tok časa potegnil je tudi kmeta za seboj in danes se mora tudi on vedno za žep držati. Tudi on ima danes mnoge potreb, ki jih njegovi predniki niso poznali, tudi on kupuje danes mnogo stvari, ki so jih poprej doma izdelovali, tudi on mora plačevati vse z gotovim denarjem. A plačevati mora posle in druge delavce mnogo dražje kot nekdaj, pšenico in druge pridelke prodaja ceneje.

Že ta kratek pregled nam kaže, da mora kmet nazadovati in da bode nazadoval, dokler ne bo spravil v pravi sklad svojih stroškov in dohodkov. Ker ni misliti, da bi se življenjski stroški v bodočnosti zmanjšali, morajo se kmetu dohodki pomnožiti na ta ali oni način. **V tem tiči edina rešitev kmetskega stanu.**

A zastonj bi trobili to navadnemu kmetu na uho, on bi nas ne razumel, češ, saj delam kot črna živina, da ne morem huje, kako si hočem torej še dohodke pomnožiti. Kmet sam iz sebe še pač dolgo ne bo tako napredoval, da bi dohajal druge stanove. Je pa tudi naravno, da ne more doseči v desetletjih tega, kar so si pridobili drugi stanovi tekom stoletij.

Kmetu mora priti pomoč od drugod. Združiti se moramo vsi, ki imamo srce za naš najvažnejši stan, a pomagati nam morata tudi dežela in država. Le z združenimi močmi bomo podkrepili kmeta, da bo zopet močen steber našega naroda in cele države.

Kako bi se pomagalo kmetu?

Iz vsega dosedaj povedanega sledi, da je kmetu treba večje splošne, posebno pa še strokovne naobrazbe, treba mu je toraj vsestranskega pouka. Marsikdo se mi morda nasmeji in reče: „Pouka, pouka, kali? Le pojdite in učite ga, govorite mu dve ali tri ure, makar cele dneve o eni in isti stvari, on ostane vendar vedno pri svojem kopitu.“

Res, mnogo resnice je na tem. Vsakega kmeta se strokovnjaški pouk tudi res ne prime. A ne štejmo mu tega v zlo. Strokovnjaški pouk zahteva že pripravljena tla, zahteva precej obsežno splošno in jezikovno naobrazbo ter živahno duševno delovanje, kar se redko najde pri navadnem kmetu. Nadalje se pa on tudi rad drži nauka: „Bolje je, drži ga, kakor pa lovi ga“, in toraj raje ostane pri svojem načinu obdelovanja, ki mu je znan in mu zagotavlja gotove, četudi ne posebno velike dohodke in se ne spušča rad v drage poskuse, dokler ne vidi uspehov. Gospodom, ki so dovršili kako srednjo in potem še kmetijsko šolo, ter so v kmetijstvu, posebno pa še v prirodopisju in v kemiji dobro podkovani, je lahko novotarije uvesti, ker si zamorejo učinke matematično natančno naprej izračuniti, a naš kmet s svojimi duševnimi zmožnostmi tega ne zmore. Strokovnjaški pouk je toraj pri starejših kmetih skoraj brezuspešen, pa tudi ni priljubljen, kakor nam lahko potrdijo naši vrli potovalni učitelji. Starejši kmeti učili bi se le na vzgledih. Če vidi, da se je stvar drugod obnesla, poprime se je tudi on.

Če torej hočemo kmetu resnično pomagati, ne smemo misliti, da bodo to opravili potovalni učitelji in sploh ne smemo zvoda nastaviti šele pri starejših kmetih, t. j. pri sedanjih gospodarjih, iti moramo temveč mnogo nižje; začeti moramo tam, kjer začenjajo drugi stanovi, t. j. pri mladini. Le če bomo začeli že pri otrocih, mogoče nam bo podati tudi kmetu precej temeljito splošno naobrazbo in le tedaj ga bomo naučili pravilno misliti in računiti, česar mu je pač pred vsem treba.

Šele, ko bo vsak kmet vedel, da se na zemlji nič ne zgodi brez naravnega vzroka, ko bo vsak kmet iskal vsakemu pojavu vzrok ter bo primerjal uzroke in učinke in ko bo vsak kmet znal dobro računiti in štediti s svojimi pridelki, z denarjem, posebno pa še s časom in s svojimi močmi, obrnilo se bo njegovo stanje na bolje. Takrat pa šele bomo imeli primerno podlago za nadaljni, strokovnjaški pouk.

Kako se naj uredi pouk za kmeta?

a) V ljudski šoli.

Prvi temelj v izboljšanje kmetskega stanu polaga se v ljudski šoli. To, največkrat edino izobraževališče našega kmeta moramo toraj tako urediti, da bo ustrezalo kolikor mogoče zgoraj navedenemu smotru. Misliti in zopet misliti se naj učijo naši otroci! Proč z vsem mehanizmom, proč s tistim priučenim brbljanjem, ki je nekaterim našim nadzornikom tako priljubljeno, ki pa povzroča otrokom toliko truda in jim vbija duševne moči in mori njihovo samostalnost. Mi potrebujemo samostalno misleče, delavne ljudi, ne pa brbljajoče papige, ki si ne znajo nikjer sami pomagati. Kakor se prevstroja sedaj risarski pouk, da bi dovedel učence do večje samostalnosti, tako se naj gojijo tudi drugi predmeti v tem smislu.

Nadalje bi se naj gojilo v ljudski šoli prirodopisje s posebnim ozirom na kmetijstvo. Otrok naj vidi, kako se razvije iz semena rastlina, spozna naj, kakšno hrano potrebuje in kako jo uživa in prebavlja, spozna naj živalski organizem, seznani se naj z živalskimi in rastlinskimi škodljivci itd. S primernimi povestmi in drugimi vzgledi naj se vzbuja v otrocih ljubezen do živalij in do rastlin, pokaže se jim naj, kako vračujejo tudi ta bitja izkazano ljubezen s priznanjem.

V zgodovini se naj otrokom pokaže, kako reven je bil človek v začetku, ko ni imel ne orodja, ne orožja, ne obleke, ko ni poznal ognja in ni imel stalnega bivališča ter ni znal polja obdelovati; oni naj vidijo, kako neizmerno je napredoval človeški duh od začetka sveta do danes. Spoznajo pa naj tudi, da človek še sedaj vedno napreduje in sicer vedno hitreje in uverijo se naj o resničnosti pregovora: Kdor ne napreduje, zaostaja.

V računstvu upošteva se naj posebno nauk: Iz malega raste veliko. Dokaže se naj prav pogosto na primernih vzgledih, koliko denarja se lahko potrosi z sicer malenkostnimi, a nepotrebnimi izdatki, kako hitro se izpraznite žitnica in klet s slabim gospodarstvom in koliko koristnega bi se lahko ustvarilo v času, ki se pobije z brezdelnimi urami. Tukaj se tudi lahko dokaže, kako slabo štedi oni gospodar, ki se brani potrositi par vinarjev za boljše seme itd.

Vsak predmet nam pač nudi dovolj prilike, da poskrbimo otrokom primerno podlago za nadaljno izobraževanje in ne bom se spuščal v nadaljne podrobnosti, temveč ponovim le še enkrat: Otroci se naj učijo misliti in računiti, vzbuja se jim naj ljubezen do prirode in do kmetskega stanu.

To vse se lahko godi in se tudi tako vrši v nekaterih naših šolah; zato nam ni treba nikake spremembe šolskega zakona. Treba je le učiteljstvo za to navdušiti; poskrbeti bi bilo za primerno vodilno knjigo in ljudska šola bi lahko povsod izvrševala v tem smislu odmerjeno ji nalogo.

Na tem mestu hočem pa se še dotakniti dveh stvarij, od katerih si obetajo razni činitelji rešitve kmeta, namreč: šolskih vrtov in pouka v nemščini.

Šolski vrti so stvar, kakor marsikatera druga, o kateri se da prav lepo govoriti in pisati, ki pa ne donaša pričakovanih koristij.

Če šolski vrt ni obdelan z veščo strokovnjaško roko, je bolje, da ga ni. Od vsakega učitelja pa vendar ne moremo zahtevati, da bi bil kmetijski strokovnjak in zato vidimo marsikje slabo opravljene šolske vrte. Nadalje pa stanejo taki vrti tudi precej denarja; ograja, rigolanje, gnojenje itd. so stvari, katerih učitelj navadno ne more zmagati, krajni šolski svet jih pa noče. In ves ta denar je zavržen, ako ni učitelja, ki bi obdeloval vrt z veseljem in spretno. Če morajo kmetijski strokovnjaki svojemu poklicu posvetiti vse svoje življenje, pač ne moremo in ne smemo od ljudsko-šolskega učitelja zahtevati, da si prisvoji isto znanost kar mimogrede. Dvema gospodoma pač ne more nikdo služiti. O praktičnem vežbanju bodočih gospodarjev hočem pozneje govoriti.

Kar se tiče nemščine, od katere pričakuje priprosto ljudstvo tu in tam rešitve, moram reči, da se za isto uporabljen čas ljudske šole kaj slabo obrestuje; večinoma je izgubljen. Zaradi tega, če zna kdo po nemško govoriti, čitati in pisati par stavkov, pač ni še naobražen. On ne zna radi tega ne polja bolje obdelovati in ne živine gleštati, ne zna bolje kupovati in prodajati in zaradi tega tudi ni bolj pošten, ne bolj delaven, sploh to ne more vplivati na njegov značaj. Ko bi se bil pa otrok v istem času uril s predmeti, ki mu bistrijo um in blažijo srce, imel bi kaj od tega, ko bi se isti čas vadil v svojem materinskem jeziku, prisvojil bi si ga bolje in lahko bi se potem nadalje obraževal s slovenskimi knjigami in časopisi ter bi postal izobražen človek, medtem ko ne ve s tistimi priučenimi stavki kaj početi, k večjemu, da se šopiri ž njimi kakor sraka s pavovim perjem.

Skušnja nas pa tudi uči, da kmetje, ki znajo dobro nemški, navadno niso najboljši gospodarji. Učimo se iz tega!

Dobro je, če zna kdo več jezikov, a v ljudski šoli moramo čas bolje obrniti. Tu moramo pred vsem skrbeti, da postanejo otroci trdni v rabi maternega jezika, brez tega je vsak napredek nemogoč.

b) Po ljudski šoli.

Sama ljudska šola kmetu nikakor ne zadostuje. Ko je deček 14 let star, zapusti šolo in ves trud učiteljev je bil zastonj, ako se pouk tukaj pretrga, kakor je sedaj v navadi. Vojaške oblastnije nam to vsak čas rade potrdijo. Sicer pa tudi drugače biti ne more.

Ko zapustijo otroci šolo, oskrbujejo doma živino in opravljajo razna dela, kakor jim jih stariši ozir. gospodarji naročijo. Samostalni pri tem še ne morejo in ne smejo biti in sami od sebe ne storijo ničesar v svojo nadaljno naobrazbo, priganja jih pa nikdo.

Večina teh dečkov vzame le malokedaj kakšno knjigo v roke in do svojega dvajsetega leta, do vojaške dobe zna marsikateri le še svoje ime za silo pisati. Smelo toraj trdim, da ta dobas svojo brezbrižnostjo za duševni razvoj najboljuničuje blagonosno delo ljudske šole, ona je s svojo sedanjo uredbo največja ovira, da se splošna naobrazba navzlic naši priznano dobri ljudski šoli tako počasi širi.

Če hočemo kmeta dvigniti, nastaviti moramo tukaj drugi in to glavni zvod. Po dovršeni ljudski šoli se ne sme duševna naobrazba mahoma pretrgati, temveč se mora sistematično nadaljevati in sicer **kot strogo stanovska naobrazba.**

Za obrtnike se v tem oziru preskrbi v vsakem večjem kraju obrtna nadaljevalna šola, le za kmeta se ne stori nič, on je prepuščen popolnoma samemu sebi, dasiravno je njemu nadaljne izobrazbe ravno tako treba, kot drugim stanovom.

Navajati kmetijske šole kot splošna izobraževališča naših kmetov bil bi pač nesmisel, ker nikdar ne bode mogla niti večina bodočih gospodarjev obiskovati te šole; najti moramo toraj drugo izobraževalno sredstvo.

Na večrazrednih ljudskih šolah smejo se uvesti kmetijski nadaljevalni tečaji, a ti so tako zaviti v razne predpise, da bo težko najti učiteljev, ki bi si hoteli zraven vsakdanske šole naložiti tudi še kmetijski nadaljevalni tečaj, ki zahteva od njih še posebni strokovni izpit, a jim ne donaša nikake nagrade. Nadalje pa tudi ni mogoče zahtevati — kakor sem že spredaj omenil —, da bi naj bil vsak ljudsko-šolski učitelj tudi strokovnjak v kmetijstvu. Marsikdo je lahko dober pedagog, če tudi ne ve mnogo o kmetijstvu.

Pohvalno se pa mora priznati, da je ravno med našim učiteljstvom lepo število dobrih vrtnarjev, sadjerejcev, vinorejcev, čebelarjev itd. A od vsakega učitelja se to ne more in ne sme tirjati in vsled tega tudi navadnemu ljudsko-šolskemu učiteljstvu ne smemo naprtiti kmetijskih nadaljevalnih tečajev.

Za takšne tečaje nastavili bi se naj nalašč za to izobraženi učitelji, t. j. gospodje z navadno učiteljsko usposobljenostjo, ki bi pa morali obiskovati določen čas kako kmetijsko šolo ter bi morali napraviti poseben izpit za to stroko.

Ker ne moremo zahtevati za vsako šolo takega strokovnega učitelja, nastavil bi se naj isti za dve ali tri bližnje šole skupaj. On bi naj poučeval na vsaki šoli vsak teden vsaj dva dni šoli odrasle dečke teoretično in praktično v kmetijstvu in drugih potrebnih vedah. Ta pouk bi donašal obilne koristi in bi stotero poplačal trud in stroške. Naenkrat bi zapihal drug veter po naših lepih krajih in v naših tihih kmetskih domih bi se začelo živahno duševno življenje.

Če imata država in dežela resno voljo pomagati kmetskemu stanu, oživil bi se takšen pouk brez posebnih težkoč. Učiteljev, ki bi se hoteli posvetiti temu poslu, ne bi manjkalo, če bi bila nagrada trudu primerna. Taki učitelji bi se lahko nastavili kot ljudsko-šolski učitelji s posebno doklado, ali pa tudi kot državni uradniki. Njim bi se naj izročili že obstoječi šolski vrti, oziroma bi se naj taki osnovali za njihov pouk.

Toda o takih podrobnostih je menda še prezgodaj razmišljati; najprvo se naj dožene, je li ta nasvet dobel ali ne in potem se lotimo podrobne razprave o njem.

c) Ljudske knjižnice, bralna in kmetijska društva.

Dokler se pa ne poskrbi našim bodočim kmetom takšen strokovni pouk, moramo se zadovoljiti z drugim, a tudi važnim pomočkom. Osnujmo pri vsaki šoli ljudske knjižnice in skrbimo, da bo naša, šoli odrasla mladina rada prebirala tam zbrane knjige. Tudi s temi bomo močno zajezili duševno lenobo in če se nam to posreči, dosegli smo mnogo. Z razumom čitajoč človek ostane duševno čil in je povsod na svojem mestu.

A tukaj slišim sedaj dva ugovora. Učitelj pravi: „Kje dobim sredstva za nakup in vzdrževanje knjižnice, in kmet reče: „Moji otroci imajo vedno dovolj dela, nimajo časa brati.“ — No kmetov izgovor kmalo premagamo, če pogledamo, kako se pri nas staro in mlado trga za zanimive knjige, kako romajo iste od hiše do hiše, dokler se ne raztrgajo.

Drugače pa je z učiteljevim ugovorom. Taka knjižnica stane res precej denarja in če se ne oskrbuje vestno, je je kmalo konec. Ko bi se kmetje ne izgovarjali, da ne potrebujejo knjig, bilo bi lahko. Zložili bi potrebno svoto po kroncah in plačevali bi letne doneske posamez ali pa potom občinskega prispevka in mirna Bosna. — V označenih razmerah pa bo treba hoditi drugo pot. Kmetu prijazna inteligenca in posebno še naši denarni zavodi bodo morali podjetje gmotno podpreti, če se naj naša namera uresniči. Ko so si učitelji osnovali svojo „Zvezo slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“, so že mislili na to in so v svoja pravila sprejeli tudi ustanavljanje ljudskih knjižnic, a iz svojih močij tega ne morejo storiti. Za sedaj bo pač najbolj potrebno sestaviti imenik slovenskih knjig in časopisov, ki so primerni za ljudske knjižnice. Kot vodilo pa bodi nam vsem: Vsaka naša šola mora dobiti v bližnji bodočnosti primerno ljudsko knjižnico.

Ko se bodo knjižnice med našim narodom oživele in mu bodo postale življenska potreba, izcimile se bodo iz istih kar sama od sebe razna bralna, kmetijska in tudi druga društva, ki bodo s svojimi shodi in zborovanji zopet močno dvignile duševno življenje in stanovsko zavest našega kmeta. **Takrat bodo ta društva v resnici kmetska društva,** ker jih bodo kmetje lahko sami vodili in upravljali, **takrat bodo pa takšna društva v resnici tudi živela in delovala,** ne pa samo životarila in umirala. Takrat se bo lahko govorilo tudi pri nas o organizaciji kmetskega stanu, o kmetijskem programu naših poslancev in o drugih sličnih stvareh, ki jih že danes naglašajo napredni gospodarji drugih narodov.

č) Kmetijske šole in kmetijske visoke šole.

Kakor sem že omenil, ne pridejo ti zavodi tukaj posebno v poštev, ker delujejo le posredno na povzdigo kmetskega stanu. Od njih dobivamo in bomo dobivali kmetijske učitelje ter voditelje in oskrbnike večjih gospodarstev, na naših srednjih in majhnih kmetijah bodo pa le redko kedaj gospodarili tam izšolani kmetje. Vsekakor pa so te šole za vsakega kmeta velikega pomena, ker gojijo one strokovno znanstvo ter proizvajajo mnoge dragocene poizkuse, ki jih lahko potem vsakdo izkoristi. Vrhu tega pa vplivajo vsaj na bližnjo svojo okolico s svojimi uzornimi nasadi in napravami ter z oddajo raznih semen in sadik. Take šole so toraj prava središča, ki razširjajo svoj blagonosen upliv v večjih ali manjših kolobarjih po deželi.

Škoda le, da so sedanje štajerske kmetijske šole nam Slovencem skoraj nepristopne radi svoje uredbe, t. j. radi učnega jezika, ki je povsod nemški. Naši fantje morajo toraj navadno vsaj eno leto dalje obiskovati tako šolo, kar stane mnogo denarja, a je na drugi strani tudi škodljivo za ves narod, ker se nam taki mladeniči potem tudi radi odtujijo in postanejo nasprotniki prave narodne izomike.

Čas bi že bil, da bi postali država in dežela pravični tudi nam Slovencem in nam osnovali na slovenskem Štajerskem vsaj dve taki šoli, kjer bi se mogli kmetje v svojem maternem jeziku docela izobraziti.

Ena taka šola nam je baje že obljubljena in prav radoveden sem, kateri pregovor bo tukaj obveljal: „Obljuba dela dolg“ ali pa: „Obljubiti in storiti je preveč“.

Na raznih kmetijskih šolah prirejajo se tudi razni tečaji, kakor viničarski, sadjerejski, učiteljski i. dr. Vsi taki tečaji so koristni, ker se jih udeležuje mnogo delavcev, gospodarjev in učiteljev, ki potem v svoji okolici širijo nauke in spretnosti, ki so si jih tam pridobili.

Take prilike, kjer se lahko za kmetijstvo mnogo koristnega naučimo, morali bi kolikor največ mogoče izkoriščati, posebno še, ker nam taki tečaji ne povzročajo velikih gmotnih stroškov; delavci dobijo še celo primerno plačilo.

V nemškem delu naše dežele poskrbeli so deloma že tudi za kmetice ter so ustanovili tu in tam takozvane zimske gospodinjske šole. Z izobraževanjem kmetic bi tudi storil kmetijski stan velik korak naprej, ker še vedno velja pregovor: Gospodinja podpira hiši tri vogle. Se li take zimske šole obnesejo ali ne, mi ni znano, a gotovo bi se našla primerna pot tudi za izvežbanje kmetic, ko bi se odločujoči činitelji zavzeli za to.

Če sedaj kratko povzamem povedano, zaostal je kmetski stan za drugimi, ker mu je nedostajalo primerne splošne in strokovne naobrazbe in dvignil se bo kmet šele, ko bo odpravil ta nedostatek. Naravno pa je, da mora sedaj kmet dobivati naobrazbo z dvakratno hitrostjo, da nadomesti, kar je dosedaj zamudil in da koraka tudi s sedanjim časom. Naloga vseh tistih, ki hočejo dvigniti kmetski stan, je toraj, da mu na vse mogoče načine pripomorejo do večje splošne in strokovne naobrazbe.

Davčne olajšave, podpore po vremenskih nezgodah i. dr. zakonodajske določbe.

Če bi državna in deželna uprava hotela dvigniti kmetski stan, bi mu gotovo lahko znatno pomagala z davčnimi olajšavami in posebnimi ugodnostmi. A toliko je gotovo, da bi se propad kmetskega stanu ne zadržal, tudi če bi se kmetom vsi davki odpustili in bi se nič druzega za nje ne storilo.

Tudi podpore po vremenskih nezgodah ne bodo zadrževale tega propada in če bi bile še enkrat tolike, dasi rad priznavam, da rešijo marsikoga za kratek čas iz hipne zadrege in da se dovoljujejo z najboljšim namenom.

Kakor rečeno, na zakonodajnem potu bi se dalo tudi za kmeta mnogo storiti, a kmet mora biti popred tolikko naobražen, da se bo lahko okoristil s takimi udobnostmi! Do tistih dob pa naj obdela to polje in stavi primerne predloge kak strokovnjak, ki ve, kako se delajo zakoni in koliko se da doseči pri naši finančni upravi.

Konečno si dovoljujem staviti še poseben nasvet, ki bi se dal menda v kratkem izvesti in bi potem donašal kmetijstvu obilnih koristij, če bi se prav izvajal.

Namesto sedanjih potovalnih učiteljev nastavijo se naj pri okrajnih glavarstvih posebni kmetijski strokovnjaki, bodisi za celi obseg okrajnega glavarstva, ali pa za posamezne dele, ki zahtevajo enakomerno obdelovanje.

Ti strokovnjaki bi naj natančno preštudirali njim odločeno ozemlje in način obdelovanja, oni bi naj isto vsako leto večkrat prepotovali in bi naj ljudem na licu mesta svetovali potrebne spremembe bodisi v nasadih ali v obdelovanju. Če vidijo n. pr. da bi kje bolje storil travnik kot njiva, naj bi napotili lastnika, da to spremembo izvrši; kjer bi se lahko opravljalo delo s stroji, naj bi iste kmetom nasvetovali itd. Oni bi pa tudi morali priti na lice mesta, če bi jih kakšen posestnik prosil, da mu svetujejo glede obdelovanja njegovega posestva. Sploh bi naj bili ti strokovnjaki pri kmetijstvu to, kar so n. pr. inženerji pri stavbah ali kar bi imeli biti šolski nadzorniki pri šolah.

Če se ta nasvet izvrši, bi država ne imela mnogo večjih stroškov, kot jih ima danes, a ti bi bili mnogo bolje naloženi.

Končati hočem! Naj gredo te vrstice v svet in naj se sprejmejo z isto dobrohotnostjo, kakor jih jaz pošiljam. V svesti sem si, da ne bom ž njimi še rešil kmeta, a tako neskrivnih ciljev tudi nikdar nisem gojil. Zadovoljen sem že, če bom le nekoliko pripomogel, da se začne kmetijsko vprašanje vsestransko razpravljati. Prosim toraj svoje somišljenike še enkrat, da se tudi oni oglasijo in popravijo, kar je tukaj napačnega in dostavijo, kar je pomanjkljivega. Združimo se za našega kmeta — **za naš narod!** V. S—k.

Modna trgovina

JOS. HOČEVAR

Celje, Kolodvorska ulica štev. 5

priporoča **svojo velikansko zalogo** konfekcijskega blaga za gospode in dečke. **Bogata izber** najmodernejših površnikov in oblek za pomlad in poletje **po najnižjih cenah.** Naročila po meri se izvršujejo po **najnovejšem kroju** točno i ceno.

Pristno angleško blago je vedno v zalogi.

(183) 5-5

Potnikom v Ameriko

v prevdarek!!

Najstarejša tvrdka za špediranje potnikov

ZWILCHENBART

BASEL (Švica) Centralbahnplatz št. 9

sprejema potnike za linijo čez **Pariz-Havre** po najnižjih cenah; — vožnja na morju le 6 do 7 dni; odhod parobrodov redno vsako soboto. — Za večjo gotovost, da se potniki vkrcajo, spremlja jih eden uradnikov do **Havre.** — Govori in piše se v vseh jezikih.

Kdor hoče potovati, naj se pismeno obrne zanesljivo na nas in sprejel bode brezplačno najboljša pojasnila. (39) 52—15

Cene primerno nizke. Delo solidno in se v teku tedna izgotovi. Lišpa ni treba odstraniti. Za vse v snaženje izročene stvari se jamči.

H. VOLK

Šoštanj, Štajersko.

Kemična pralnica

urejena z najnovejšimi stroji na par in elektriko, se priporoča za snaženje vsakovrstnih oblek itd.

Zbiralnica v Celju pri gospodu

Josipu Hočevarju

krojaški modni salon, Kolodvorska ulica.

(64) 67-36

Anton Kolenc, trgovec

v Celju, „Narodni dom"

naznanja, da je otvoril

v lastni hiši

Graška cesta 22 popolnoma novo urejeno

trgovino s špecerijskim blagom in deželnimi pridelki

trgovina v Narodnem domu pa ostane kakor do sedaj. Potrudil se bodem dobro in pošteno postreči z vedno svežim in dobrim blagom ter prosim slavno občinstvo za mnogobrojni obisk.

(120) 46-9

Zdravstveni hlačniki

„Patent Mach" ✻ se dobivajo à

40, 65, 80, 120, 135, svileni 150, 180, za dečke 25, 35, 50, 60, svileni 90

v naslednjih prodajalnah:

aslovče, Peperko Tom.
lje, Purtan N.
obrna, Strasser Paul.
otovlje, Malgaj Fr.
rnji grad, J. Božič.
rastnik, Banerheim P.
ka, Jakša Ivan
ozirje, Žuža Fr. (11) 44—36

Nova cerkev, Arlič Mih.
Polzela, Cizel Josip
Rečica, Konzumno društvo.
Zibika, Založnik J.
Št. Jurij ob j. ž., Kavčič M.
Št. Jurij ob T., Rizman M.
Št. Peter, Korun Fr.
Šmarje, Stupica Ant.

Šmarje, Löschnik Jan.
Teharje, Wengust Fr.
Trnovlje, Fazarinc A.
Vransko, Schwentner K.
Vojnik, Zottl Fran.
Žusem, Gajšek Flor

rodajalne v drugih krajih daje c. kr. izkl. pr. tovar. za hlačnike Fr. Mach, Brno.

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

se priporoča v izdelovanje

vsakovrstnih pušk

za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje samokresnice, sprejema vsakovrstna popravila ter jih točno in dobro izvršuje. — Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preskušene. — Slovenske ali nemške cenike na zahtevanje zastonj in poštnine prosto. (9) 50—46

KAVO, RIŽ, južno sadje, poper, itd. in OLJE vseh vrst prodaja na debelo le trgovcem in industrijalnim podjetjem - - -

J. PIPAN & COMP.

Trst, Via Commerciale št. 5.

(10) 22—22 × × ×

Tvrdka ustanovljena leta 1876.

Najprimernejša darila za godove, birmo itd. so

Singerjevi šivalni stroji

za domačo porabo in obrtne svrhe vsake vrste.

×

Velika trpežnost in vzorna konstrukcija usposobljajo stroje do najvišje tvornosti ter so vsakomur v uporabo.

Brezplačni pouk v šivanju in vseh načinih modernega in umetnega vezenja

Singerjevi šivalni stroji so na največjih svetovnih razstavah odlikovani z največjimi priznanji.

Singer Co. delniška družba šivalnih strojev

CELJE, Kolodvorska ulica štev. 8. (20) 52—55

Vizitnice priporoča Zvezna tiskarna.

Parna žaga Deghenghi v Ljubljani

kupuje

sledeče vrste, smrekovega, jelkovega, borovega, bukovega in hrastovega okroglega lesa (hlode) potem hrastove deščice (frize) po dnevni ceni, kakor tudi gozde pripravljene za posekati.

Ponudbe naslovi je na

Parno žago Deghenghi v Ljubljani

Cesta na Rudolfovo železnico št. 47. — Pisarna: Šelenburgove ulice št. 6.

(8) 100-62

Južnoštajerska hranilnica v Celju

naznanja, da je **znižala obrestno mero od 1. prosinca 1905** pri zemljiških posojilih od pet na

štiri in tričetrt odstotke

Za **občinska in korporacijska posojila** v okrajih Gornjigrad, Sevnica, Šoštanj, Šmarje in Vransko pa od pet na

štiri in pol odstotke.

(43) 50—13

Obrestna mera za **hranilne vloge ostane** kot dosedaj **4%**.

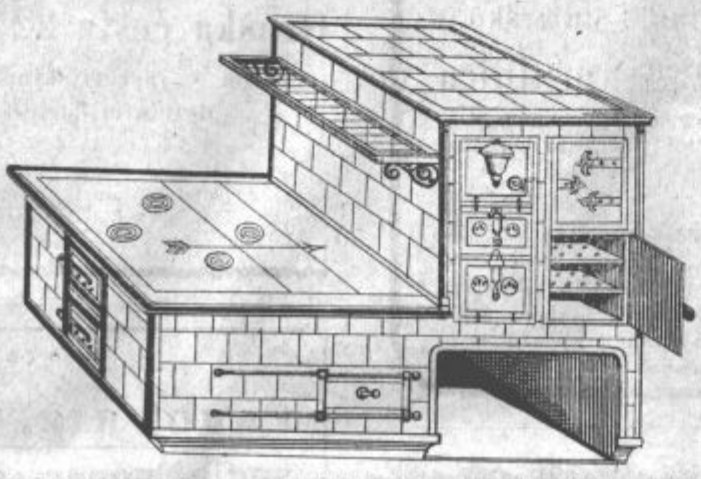

RAZLIČNE TEHTNICE.

Izdeljujem nove ter popravljam tudi stare, bodisi decimalke, premostne ali sploh vsake vrste tehtnic.

ŠTEDILNA OGNJIŠČA,

vsakovrstna, velika in najfinejša, kakor tudi mala in prosta, izdelujem sam. Za ista prevzamem tudi nabavo pečnic, kakor tudi zidarska dela z jamstvom dobrega izršila. — **Štedilna ognjišča** imam vedno v zalogi; po poslani meri se ista hitro izvrše.

VSAKOVRSTNE VODOVODE,

bodisi iz studencev, vodnjakov ali hidravličnimi vidri, odkoder se voda lahko poljubno napelje bodisi v kuhinje, pralnice, dvorišča, hleve ali vrtove.

PREVZAMEM POPOLNO NAPRAVO KOPALIŠČ,

najsibodo gorka, mrzla ali parna kopališča, bodisi za zasebnike, zavode, občine itd. — Izvršujem vsa konstrukcijska dela, kakor

mostiče, železne cvetljičnjake, verande, stopnice, ravne ali okrogle.

VSAKOVRSTNE ŽELEZNE OGRAJE

(tudi iz žice), n. pr. za stopnice, cerkve, šole, grobove, vrtove in zasebne hiše itd. — **Železna vrata za prodajalne** in **skladišča** ali **pokopališča.** — **Popolnoma železna okna,** primerna za vsako stavbo, osobito za tovarne, skladišča ali hleve. ☛ **napeljavo strelovodov** ☚ itd.

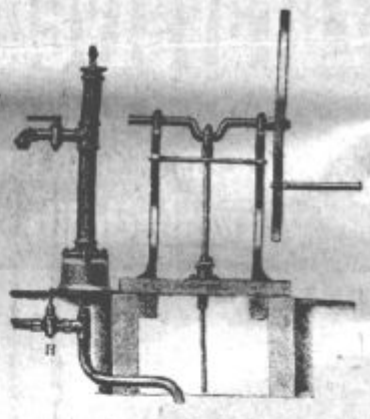

Sploh izvršujem vsa stavbinska in umetniška v mojo stroko spadajoča dela po tovarniških cenah.

Priporočam se za obilno naročbo

(19) 52—15

Ivan Rebek,

stavbeni in umetni ključalničar

CELJE, Poljska ulica št. 14.

Posojilnica v lastni hiši v Celju „Narodni dom“

POSOJILNICA v CELJU, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad **4100** zadružnikov, katerih imajo vsega nad **88.000** kron vplačanih deležev ter ima sedaj nad $6\frac{1}{2}$ milijona kron hranilnih vlog in nad

330.000 K

rezervnega zaklada.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni član zadruge, ter jih obrestuje po $4\frac{1}{4}$%; posojilnica plačuje

rentni davek

sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osobni ali hipotekarni kredit proti $5\frac{1}{2}$% in 5% obrestovanju.

Posojilnica v Celju uraduje vsak dan dop. od 9. do 12. ure, izvzemši nedelje in praznike.

Posojilnica v Celju uraduje vsak dan dopoldne od 9. do 12. ure, izvzemši nedelje in praznike.

Lastnik: Konzorcij lista „Domovina“ Tisk „Zvezne tiskarne“ v Celju

Odgovorni urednik in izdajatelj Vekoslav Spindler.